

هفته نامه په کی روژنامه وانی
گشتی نازاده
دهزگای چاپ و بلاوکرده ووی
"به درخان" دریده کات

ژماره (۱۲۹) پینج شه مه،
نیسانی ۲۰۱۰/۴/۲۲ زاینی
به رانبر به گولانی ۲۷۱۰ کوردی
سانی دهیم

www.bedrxan.net
www.bedrxan.com
bedrxan@yahoo.com

بدرخان

Bedirxan

به درخانی و له سر لاجن له وپاش، له گشت لاره ده تانهارن وکو ناش

نه حمه رهزا به ریو بهری
راگه یاندنی سلیمانی:

په سروروی "بدرخان" خاکه
په سروروی "دهست" په وپاشی ۱۸۹۷
سانی روژنامه نووسانه ده کوردی

۱۵ ل

د. ئیسماعیل
شوکر:
میژوو ده لئ
نه وروژ جه ژنی
کوردانه

۱۵ ل

د. سرسیم
دیه گه یی:
به لگه نامه کان
ده لئین موسل
کوردستانییه

۱۵ ل

د. مه ولود ئیبراهیم
حه سن:
هه رچی له
دوستانه وه دیت،
هه ر گوله

۱۶ ل

دوو موری سهردهمی شیخ مه حمود دهدریته وه به موزه خانای سلیمانی

هیمن جه میل - سلیمانی

دوو موری کزنی تایبته به وهزارتی دارایی حکومه ته که شیخ مه حمودی نهر
لای هاوولاتییه کی شاری سلیمانییه و پیشکشی موزه خانای سلیمانی دهکات،
ئو دوو موره که شیوه بازنه بیان وهرگرتوه و له کانزا دروستکارون و به
زمانی عهره بی له سر بیان نوسراوه تایبته تن به دهزگاکانی سر به وهزارتی
دارایی حکومه ته که شیخ مه حمودی حه فید و ئو هاوولاتییه ش سلانیکی زوره
لای خزی پاراستویه تی.

وهستا محمه د عبدالله لای تنه که چی سه بارت به دوو موره وتی؛ ئو دوو
موره لای که سیکه به ناوی (غریب نه حمه د) و ماوهی ۳۰ سال زیاتره پاراستویه تی
و منیش بریارم داوه ئو دوو موره به هر شیوه به یک بیت به دهستی به نیم (به
هیمه ت یان قیمه ت) و پیشکشی موزه خانای سلیمانی بکه م و له فهوتاندن
رژگار یان بکه م، سه بارت به میژووی موره کان، وهستا محمه د وتی؛ میژووی
هردوو موره که دهگه ریته وه بؤ سهردهمی شیخ مه حمودی نهر، که ئو کاته
که ریمی عه له که وهزیری دارایی بووه و موره کان له مالی عه له که دا بوون و تایبته
بوون به وهزارتی دارایی.

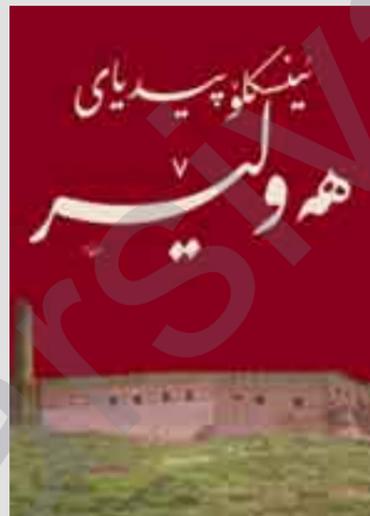
به لام به پینی ئو نوسراوه ی له سر هردوو موره که هیه که به ریئوسی
عهره بی (ئو ریئوسه ی ئیستا به کارده هیئریت انوسراوه و پیده چیت میژووه که ی
بگه ریته وه بؤ سالانی زور دواتر له سهردهمی شیخ مه حمودی نهر و ته منی
موره کان تنه ها ۳۰ بؤ ۴۰ سال بیت.

مومتاز حه یدهری له حزووری کتیب په روهر جه نابی مام جه لال

دوای شهوی ژماره ۸ کی گۆقاری "k21" که وته به ردهستی
خوینهران و چاپ و بلاوکرایه وه، که سهرنوسه رکه کی نووسه ر و
روژنامه نووس "مومتاز حه یدهری" ته، له میانی دیداریکی له گه ل سه رۆک
کۆماری عیراق "جه لال تاله بانی" دا به نیازی دابینکردنی بودجه و باره گای
کۆقاره که سهردانی به ریژیانی کردبوو، حه یدهری له م ژماره باسی له
پیشوازییه ی سه رۆک مام جه لالی کردوه وه ده لی: به راستی پیشوازییه که
که م وینه بوو...

۱۵ ل

له کاتی یادی ۱۱۲ ساله ی روژنامه نووسی کوردی، شازاده سینهم
جه لادته به درخان به هو ی باری ته ندروستییه وه نه ی توانی به شداری
نه و یاده بکات. به درخان هیوای چاکبوونه وه ی بؤ ده خوازیت.

له سر بریاری کۆسره ت ره سول (ئینسکلۆپیدیای هه ولییر) ده گاته هه موو کتیبخانه گشتییه کانی نه وروپا

له سر داواو پیشوازیی زۆریک له نووسهران و
هاوولاتیانی کوردی دانیشتووی هه نهران به تایبته تی
ولاتانی نه وروپا، که تامه زۆری ئه وه بوون ئه وانیش
وه کو هاوولاتیانی هه ریمی کوردستان هه ریبه که و
ئینسکلۆپیدیایه کیان چنگه وتایه، به لام له بهر قورسی
کتیبه که "۲۳ ککم" ئه سته م بوو بنیزدریته ده روه ی
هه ریم. هه ربویه پاش دیده نی به ریز کۆسره ت ره سول
عه لی جیگری به که می سکرتری گشتی یه کتیبی
نیشتمانی کوردستان، که ئه و پیشوازییه ی خرابوه
به رده می، پاش تاوتویکردن بریاریدا له ئاینده یه کی نزیکدا
به پینی به رنامه یه ک ئینسکلۆپیدیای هه ولییر بؤ کتیبخانه
گشتییه کانی نه وروپا بنیزدریت.

کی دهزانی هه ردوو روژنامه نووس (به درخان و زهنگه نه) پیشانگای کتیب بؤ کی ده که نه وه!

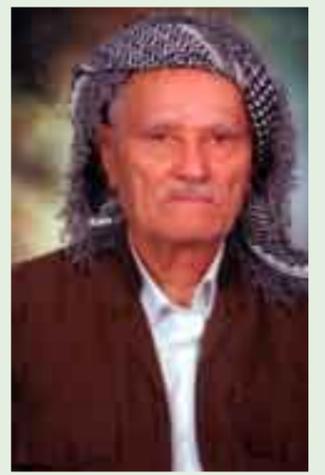

مه جید عومه ر
حه سه ن نه و
ئه ندازیاره ی ۵۵
سال له مه وه ر
ریگای هه یبه ت
سولتانی دروست
کرد

۲۰ ل

پیشمه رگه ی
شۆرشگیرو
ماندوونه ناس
(ئاورپه حمانه
رووتسه) له
بیره وه ری حه مید
ره شاشدا

۱۰ ل

نازاره کانی ژنیگ ده رگشتی ژبانی راسته قینه ی ژنه

۱۳ ل

روژگاره ته ریبه کان ... گپرانه وه ی میژوو له نامیزی کۆیه

درامای روژگاره ته ریبه کان، که به ره می به ریئوه به رایه تی گشتی سینهمایه، هونه ره مند کامه ران ره نوف کاری ده ریئانی
بؤ کردووو کۆمه لیک له هونه ره مندانی شاره کانی کوردستان وکو نه کته ر کاربان له دراماکه کردوو، ستافی به درخان له
ریپورتاژیکدا ستافی نه و درامایه بیان به سر کرده وه... له دراماکه کۆمه لیک له هونه ره مندانی کوردستان به شداران
و ژماره بیان دهکاته ۱۵۰ هونه ره مند وکو "سه باح عه بدولر حمان، سه لام کۆیی، تاریق ناگره بی، شاهین
نه جمه دین، ئیسماعیل قادر، کاوه ی نه حمه د میرزا، نهرمین کاوانی، هادی مه حمود، به هادین، کامه ران نوری،
سه میعه نه حمه د، نه هرۆی سالج ده لو، جه میل سابیر، کامه رانی نوری گولاله، ریئاز مه حمه د، ناری سوچی
کۆیی، ریاز حاجی، لایین... هتد...

۱۲ ل

ډاکټر سعید
سکڼو عه بدولکه ریم

مالی کامل بهسیر و گوڅاری کورد دۆکیؤمینت

سکا لانامه یهک ناراسته ی سهرۆکی نه نجومه نی وهزیران دهکات

به ریز دکتۆر به رههه سائج سه روکی حکومه تی هه ریمی کوردستان

دهبوو ئهمرۆ ٢٢/٤/٢٠١٠ ژماره چواری گۆڅاری کورد دۆکیؤمینت، که گۆڅاریکی وهرزی دۆکیؤمینتییی و مالی کامل بهسیر بۆ چاپ و دۆکیؤمینتپاریزی دهریدهکات و بکهتوبایه بهردهستی خوینهرانی، بهلام به هۆی کیشهی دارایی و ههندی گرتی ههنهری که بهشیویهکی سه رهکی دهکاوته ئهستۆی وهزارهتی رۆشنییرییه وه نهمانتوانی له کاتی خۆیدا بلاوی بکهینهوه. دیاره هه له سه رهتاوه پیمان وابوو ئه وه کارکیدی دهستمان داوهتی و به پالپشتی خاوهن ئیمتیاژ و ستاف و دۆستای، تا ئیستا سی ژماره مان دهرکردوه کاریکی قورسه، چونکه کارکردن له کاتی پرۆژهیهکی نیشتمانی و ته وهی، که ئاماژه بیت به پاریزگاریکردن له ئهرشیف و کاری دۆکیؤمینتپاریزی. بیکومان له حالی ئیستادا زحه مه تیه کی زۆری دهویتی، بۆیه ترسمان له وه هه بوو لایه نی په یوه ندیار به م پرۆژهیه نه زانیت و دلسۆزی و یارمه تیه کانی له ئاستی داخوازییه کانی ئیمه دا نه بیت و وهک پیوست هاوکاریمان نهکات، بهداخوه ههرواشده رچوو. بیکومان زۆرمان ههولدا بۆ هۆی پیشینییه کانمان بهو ناراسته یه بکهو ته وه، که وابکات وهزارهتی رۆشنییری ههست به بهرپرسیاریه تی بکات و خه مێک لهو جۆره پرۆژه نه بخوات، بهلام خه ریکه پینچوانه دهکاوته وه. ئهمه ش بۆ زۆر هه دهگه ریتیه وه، بهلام بهشیکی لهوانه نیو وهزارهتی رۆشنییری که ئه رکی راپه راندن و یارمه تیدانی ده زگا و شوپنه رۆشنییرییه کانیان له بهرده ستدا، نهک هاوکاریان نه کردین، بهکو له پیدانی مۆله ت و سه رنچنه دانیان به وهی ئه وه کاره ی ئیمه جیاوازه و پیوسته پشتگیریکریت، دهسته ره زیاندان، نهانه ت مۆله ته کهش که ئیمزای جهانی وهزیری رۆشنییری به سه ره وه یه به قسه ی به ریوه یه ریکی وهزاره ت به هه له ئیمزاکراوه و ئهمه شی بۆ ناشاره زایی جهانی وهزیر که رانده وه؟! به بهر حال دای زۆریک هه ول و بهر چاره رۆشنی که ئه وه پرۆژه یه باشه و

نه ته وه و سه ره کرده و شۆرشه کانی کورد و کوردستان دهکات که له لایه ن ولاتانی دیکه وه به هۆکاری جۆراوجۆر بهردران و کردویانه ته مۆلکی خۆیان. بیکومان ئه رکی ئهمه ش که توته سه ره حکومه ت و لایه نی په یوه ندیاره وه، بۆیه ئیمه وهک مالی کامل بهسیر بۆ چاپ و دۆکیؤمینتپاریزی و گۆڅاری کورد دۆکیؤمینت، تا ئه وه رۆژه ی حکومه ت به ئه رکی خۆی هه لده ستی بهرده وام ده بین له سه ره کاره کانمان. هه رچه نده کاره کانی ئیمه ش له ئاستی پیوسته ی نییه، بهکو به گویره ی پیوسته توانیومه به شیکی بچوک له وه ئه رکه راپه ریتین و دلی خوینهرانی کوردی پینخۆشبه کین. له کۆتاییدا دهستی ماندوو بوونی ئه وانه دهکوشین، که یارمه تییاندان و ئه وانه ی له خه می سه رکه وتی ئه وه جۆره پرۆژه اندان، هیوادارین حکومه تیش چاویکی له و جۆره کارانه بیت، که چه نده که سیک دهکات، بهلام دواچار به ره مه که ی بۆ نه ته وه یه که.

کامل بهسیر بۆ چاپ و دۆکیؤمینتپاریزی کورد گۆڅاری کورد دۆکیؤمینت، چونکه له سه ره تاوه هه ره موولایه کمان به ههستی باوه ربوو نمان بهو جۆره پرۆژه یه و دواچار به هه ول و ماندوو بوونی ئه وه که سه انه ی که له خه می پاراستن و سه رخه ستی ده ستنوس و که ره سه نیشتمانی و نه ته وه یه کاندان، درێژه به کاره کانمان ده دیان و له وه رزی داهاتوو ژماره ٤ - ٥ گۆڅاری کورد دۆکیؤمینت به یه که وه چاپ ده کین. لیزه وه ش داوا له لایه نی په یوه ندیار و جهانی سه روکی حکومه تی هه ریمی کوردستان و وهزاره تی رۆشنییری دهکین که ئیدی له مه ودا له خه می گرنگیدان به دروستکردن و پاراستنی ئه رشیف و دۆکیؤمینتی نیشتمانی و نه ته وه یه دابن، تا ئیمه ش وهک ولاتان خاوه نی ده زگای تابه ت به پاراستنی دۆکیؤمینته کانمان هه بیت و چیت نه هیلین ولاتان بۆ خاتری دهوله مندکردنی مۆزه خانه و ئه رشیفه کانیان، چس به لکه و دۆکیؤمینتی گرگی ئه وه هه ریمه و نه ته وه یه هه یه به تالانی بیان. جگه له مه ش پیوسته به هه مو لایه کمان، هه ول بۆ هیانه وه ی ئه وه که ره سه ته و دۆکیؤمینته بده یان، که باس له ژیان و به سه ره هات و کاره تابه تی و گشتیه کانی

گرنگه پالپشتی بکریت، بهلام پیده چوو لایه نی په یوه ندیار که نامانه ویت لیزه دا ناوی بهینین هه ره له سه ره تاوه نه یه دو بوست ئیش و کاره کانی ئه وه پرۆژه یه بروینت. بۆیه به به هانه ی ئه وه ی که له وهزاره تی رۆشنییری به شیکیان نییه بۆ یارمه تیدانی ئه وه ده زگایانه ی که داکوکی له ئه رشیف و دۆکیؤمینتی نیشتمانی و نه ته وه یه ده کین، بۆیه ناتوانن یارمه تیمان بدن. هه رچه نده ئیمه هه ولماندا قه ناعه تیان پینهیین که ئه وه کاره ی ئیمه په یوه ندی به حکومه ت و وهزاره ته که ی ئه وه هه یه، بهلام وهلامی ئه وان بۆ ئیمه جیکه ی نیگه رانی بو، چونکه ئه وان پیداکر بوون له سه ره ئه وه ی تا ئیستا له نیو وهزاره تدا به شیکیان نییه بۆ یارمه تیدانی ده زگای په یوه ندیار به ئه رشیف و دۆکیؤمینتاری. هه رچه نده دلنایانه بووین بهو ته بریره، بهلام ئیمه پیشینازی ئه وه مان بۆکردن که بۆ خاتری پاراستنی ئه رشیف و نووسراو که ره سه ته نیشتمانی و نه ته وه یه کمان، زه رووره حکومه ت و وهزاره تی رۆشنییری بییر له دروستکردنی ئه وه جۆره به شانه بکاته وه، تا زۆریک له که ره سه ته و ده ستنوسه نه ته وه یی ببالا (هیڅیدار مسته فا ته ها) که خه لکی شاری دهوکی دهلاله توانی بروانامه ی دکتۆر له بواری (میدی که ل بایۆ ته کنه لۆجی) به پله ی نایاب و له گه ل پله ی ریز (مرتبه

"هیڅیدار مسته فا" له زانکۆی پۆلهندی بروانامه ی دکتۆرای پیبه خشرا

ئهمه نامه کانی له ش. جگه له مه ش کاریگه ری ئه م ئه زیمه سه وود به خشه له کاتی ئه نجامدانی تاقیکردنه وه کانی ده ستنیشاندن بۆ نیشانه کردنی مرۆفی توش بوو به نه خۆشی شیز به نه چه و نه خۆشیه کانی دل. ئه م نامه به سه ره ره شتی خانه پرۆفسۆری پۆلهندی (ئهلپسا یۆسکۆچیچ) له زانکۆی یهگیلۆنسکی به ریوه چوو .

گفتوگۆی نامه که له ریکه وتی ٢٠١٠/١٠/٤٠٩ له هۆلی خویندنی بالای کۆلیژی بایۆ ته کنه لۆجی زانکۆی یهگیلۆنسکی ئه نجامدرا، که تیایدا نوپته ری حکومه تی هه ریمی کوردستان له پۆلهندا (زیاد ره وف) و ژماره یه ک له ره وه ندو قوتابییانی کورد له پۆلهندا ئاماده بوون.

دای وه رگرتنی ئه م بروانامه به رزه ناوبراو ده گه ریتیه وه کوردستان و ده ست به خزه مت و کاری مامۆسته تیه دهکات له زانکۆی دهوک.

به ناوی ده زگای به درخان پیروزیایی له خویندکاری دکتۆر هیڅیدار مسته فا ده کین.

الشرف (به ده سه تیه بینت له کۆلیژی بایۆ ته کنه لۆجی له زانکۆی یهگیلۆنسکی شاری کراکۆف .

تیزی دکتۆراکه به ناویناشی:
"Effects of heme oxygenase 1- promoter polymorphism on human endothelial cells"

ئهم تیزی دکتۆرایه بایه خیکی زۆری هه یه و سه وودی لی وه رده گیریت له بواری نه خۆشییه کانی دل و چاندنی ئه نامه کانی له ش. له تیزه که دا قوتابی توانی کار له سه ره ئه مژیمی heme oxygenase 1 - بکات که ریزی ئه م ئه زیمه له له شی که سیکه وه بۆ که سیکه تر جیاوازی هه یه، ئهمه ش جیاوازی له به رگری کردن له که سه کانه وه ده ستنیشاندن دهکات .

له ئه نجامدا توانی به رگری له ش له نه خۆشیه کانی دل ده ستنیشاندن دهکات و هه ره ها هاریکاریکی به سه ووده بۆ چاندنی

راگه یانندی سه ته ری کورد له کراکۆف - پۆلهندا

ته نها له ماوه ی ئه م سالدا بۆ جاری پینچه م بروانامه ی دکتۆرا به قوتابییانی کورد له پۆلهندا ده به خشیردیت ئه مه ش به هه ول و تیکۆشانی نوپته رایه تی حکومه تی هه ریمی کوردستان له پۆلهندا. هه ره له سه ره تاوی دامه زرانندیار به رنامه ی هه ره سه ره کی ئه وه بووه که ده رفه تی خویندن بۆ قوتابی و خوینکاری کورد دابین بکات هه ول و ته قه لای بهرده وای داوه له پیناو دروستکردنی په یوه ندی ئه کادیمی و زانستی له نیوان زانکۆکانی کوردستان له گه ل زانکۆکانی پۆلهندا.

ئهمه جار هه ش له پۆلهندا قوتابی خویندنی ببالا (هیڅیدار مسته فا ته ها) که خه لکی شاری دهوکی دهلاله توانی بروانامه ی دکتۆر له بواری (میدی که ل بایۆ ته کنه لۆجی) به پله ی نایاب و له گه ل پله ی ریز (مرتبه

له کاتی وه رگرتی بروانامه که ی

عه رشنی رۆژنامه گه ری کوردی

ئهم قۆناغه ئه گه ره هه ر هیچیشی به که س نه به خشی بیت ئه وه ی به رۆژنامه گه ری کوردی به خشیوه له شه وو رۆژیکدا چه ندىن رۆژنامه و گۆڅارو رادیۆ ته له فزیۆنی ئه رزی و ئاسمانی بینه نیو دنیا ی راگه یانین و شته کی بخنه سه ره خه رمانی رۆژنامه گه ری کوردی و له وه عه رشه دا که له دای راپه رینه وه ها توته پیش به که یفی خۆیان ته راتینتی تیدا بکن .

هه رچه نده گونا هیکه گه ره یه پیاو دلی به و ئازادییه و ته راتینه ی میدیای کوردی خۆش نه بیت، چونکه به راستی ئه گه ره ئه وه عه رشه نه یوایه زهلام زهلامی ده خوارد، ده سه لات تۆپانیی به هه مو ان ده کردو که سه ش نه یه وه ویرا پیی بلی له پشت چاوت جوتی برز هه یه، ئه وها نه یوایه کی ده یوانی له نیو هۆلی پرله ماندا ته پیل بکو تی، ئه وها نه یوایه کی ده یویرا جامی بینا بشیکینی و تورمیل بسو تینتی و ئاگر له مۆمینت به ردا، له وه ش گه رچ که هه ندی میدیا به شیویه یک که وتونه ته ویزه ی ده سه لات، ده سه لات خوا خویه تی وازی لیبینی، ده سه لات ئاماده یه خه رجی هه مو ژماره یه کی بۆ دابین بکات به س ئه وه نده یه یخی نه گریت و برینداری نهکات. بهلام تۆ بلی ئه وه ی له کوردستان و له ماوه ی ئه وه چه نده ساله ی دای راپه رین له بواری رۆژنامه گه ری کوردی وه به ره م ها تووه له هیچ کونجیکی ئه وه ندیایه شتی واهه بیت، له پشته وه ی هه ر میدیایه ک ده سه لاتیک هه بیت، له پشته وه ی هه رده سه لاتیکیش پیلانیک هه بیت، له پشته وه ی هه ر پیلانیکیش پلانیک هه بیت. کورت و کورمانجی شته کان ئه وها تیکه له به یه ک کراون پیام ده وئ لیکیان کاته وه، پیام ده وئ بزانی چۆن به بیست و چوار سه عه اتداو به بی ئه وه کس هۆکاره که ی بزانی رۆژنامه یه ک داده خرئ، هه ره له ماوه ی بیست و چوار سه عه اتیشدا له جیگه یدا گۆڅاریک ده رده چیت، بی ئه وه ی که س بزانی سه رچاوه ی داراییه که ی کوئ و کینه .

ده سه لاتدارانی کورد هینده پیشکه وتوون و باوه ریان به ئازادی ببقه ییدو شه ره هه یه قبولیانه ئه وه رۆژنامه و گۆڅارانه ی که خۆیان له پشتیان و کلکیان ده گرن یه که م جار له سه رخۆیان بنووسن، به مه رچیک خه تی سه وور نه به زینن، یان هه ر هیچ نه بیت له سه ره ده ووبه ره که ی بنووسی، ته نیا بۆ ئه وه ی بلی من ئازادو ئه هلی و سه ره به خزم .

ئیتیر نه ورۆز رۆژیکی جیهانییه

مه ولود ئیبراهیم سه سه ن سازدا، که هه ره له و رۆژهدا ژماره یه کی تابه ت له هه فته نامه ی به درخان (١٣٧٣) له (٢٠١٠ / ٣ / ١٧) به ١٢ لاپه ره ی ره نگاره نگ چاپ و بلاکرایه وه، جگه له چه ندىن چالاکی دیکه تییه به ره مه ندی په پوله کان، که له و سیمیناره ده خوازرا له ٢٢/٢ چۆن له نیو هه موو که لاند که به ته ورۆز" وه سفکراوه و بۆته پشوو یه کی ره سمی، خۆزیا عیزاقیش له پال ئه وه ده وله تانه یاداشتیکه پینشکه ش به کۆمه له ی نه ته وه یه ککر توه کان بکردایه .

ژنهر
1- BBC Persian.com
2- www.trt.net

ده رباره ی له دایکبوونه وه ی خاک و مرۆڅ له نه ورۆزدا.

له ده قی هه واله که ی (UN) دا نه ورۆز به رۆژیکی بانگه یشتکردنی تیره ی به شه ر بۆ هه قیه یقی رۆشنییری و له یه ک تیگه ییشتن له قه له م دراوه .

به پینی ئه م به رباره ده بی ئیتیر هه موو ولاتانی ئه ندام له سه زمانی (UN) دا رۆژی نه ورۆز که ریکه وتی (٢١ مانگی سالی زایی نی) یه له سالنامه کانیان دیاریبکریت و تیکۆش ریت بۆ پاراستن و په رپیدان به که له پیوور و رپوره سمی ئاهه نگیرانی.

هه زۆی ئاماژه یه که پینشتریش سه زمانی په ره رده و زانستی ورۆشنییری ولاته یه ککر توه کان (یۆنیسکر) ئاماژه ی کردبوو بۆ نه ورۆز له پیرستی که له پیووری رۆشنییری مه عنه وی به شه ردا.

تیبینی ده زگای به درخان:
له رۆژی ٢٠١٠/٣/١٧ ده زگای چاپ و بلاکردنه وه ی به درخان، به هاوکاری سه ته ره ی رۆشنییری فه ره نسی بۆ ئه م مه به سه ته، ئیواره کۆریکی بۆ لیکۆلار د.

مه قدۆنیا، میسر، ئیسپانیا و ئه مه ریکای لاتینی... هتد.

هه لبه ته ئه م به رباره له خۆرا نه دراوه، به لکو نوپته رانی چه ندىن ولات پیشینازیان کردبوو: ئیزان، تاجیکستان، ئه فغانستان، تورکیا، تورکمانستان، ئازهریباجان، کازاخستان، قه ره گیزستان و، نوپته رانی هندستان و ئه لبانیا و مه قدۆنیا پشتگیرییان کردوو، نوپته ری ئیزان و ئازهریباجان له یونه ی ئه م به رباره دا په یقیان خویندۆته وه.

ده رباره ی گرنگی نه ورۆز (وهک که له پویری رۆشنییری وه یی مرۆقا یه تی)، سه زمانی UN له هه والی خۆیدا وتویه تی:

"نه ورۆز بۆ پتر له ٣٠٠ ملیوون مرۆڅ له سه رانه سه ری جیهاندا سه ره تاوی سالی نوپیه و پتر له سه هه زار ساله له ناوچه کانی بالکان، ده ریای ره ش، قه قاس، ئاسیای نا قین، رۆژه لاتی نا قین و چه ندىن ناوچه ی دیکه ی جیهاندا ئاهه نگی رپوره سمی ده گزیدیت"

به پینی هه مان هه ول، نوپته ری ئازهریباجان ده قی ئه م پیشینازه ی داوه ته سه زمانی (UN) و نوپته ری ئیزانیش بۆ په رپیدانی پیشینازه که چامه یه کی مه ولانا جه لاله دینیی خویندۆته وه

ئا: جه لال زهنگابادی

له رۆژی (٢٢) ی مانگی شوباتی ٢٠١٠، له سه رانه یه که مین دانیشتی شینست و چاره مینی ئه نجومه نی گشتی سه زمانی ولاتانی یه گکرتوودا، به پینی به ندی (٤٩) که په ره وپه رۆگرامی سه زمانی (UN) که به سه رناتی (رۆشنییری ئاشتی) یه، بریاردرا که رۆژی (نه ورۆز) بکریته رۆژیکی سه رانه سه ری جیهان به شیویه کی فه رمیانه و میلییانته و ئاهه نگی بۆ بگیزدیت، واته بکریته (رۆژیکی نیو ده وه تی).

له نیو گه ل و نه ته وه کانی گیتیدا، هیچ نه ته وه یه ک وهک کورد نه ورۆزی به جیژنیکه دیرینی سه ره کی مه زنی خۆی له قه له م نه دراوه و خه باتی بۆ به فه رمیکردنی نه کردوو، بگره خوینیشی بۆ نه ریشتوه، که رچی ئه وه گه ل و نه ته وانه ئاهه نگی بۆ ده گیزن، وه لی وهک جیژنیکه به هارانه و سه ره تاوی سالی تازه. ته وه ش باوه له: ئیزان، ئه فغانستان، تاجیکستان، تورکیا، پاکستان، هندستان، ئازهریباجان، تورکمانستان، ئوزبه کستان، کازاخستان، قه ره گیزستان، چین، ئه لبانیا،

نامه‌ی هکی کراوه بو :-

به‌ریز سه‌روکی حکومتی هه‌ریمی کوردستان د. به‌رهه‌م ئەحمەد سەڵح به‌ریز وه‌زیری خویندنی بالا د. دلاوهر عه‌بدو له‌عزیز عه‌لا ئەدین به‌ریز وه‌زیری په‌روه‌ده مامۆستا سه‌فین مو ح‌سین دزه‌یی به‌ریزان مامۆستایانی هه‌ریمی کوردستان قوتاییه‌ خو‌شه‌ویسته‌کانی قوتابخانه‌ بنه‌ره‌تییه‌کان و ئاماده‌ییه‌کان و په‌یمانگاو کۆلیژه‌کان

حاجی مه‌دی ن‌سه‌د غه‌فوری

٢- نهم قوتاییانه‌ی که له پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی وهرده‌گیرین، پینووسته‌ دهرچووی باخچه‌ی ساواپان بن، له‌کاتیکی زۆریه‌ی قوتاییانه‌ی پۆلی یه‌کی بنه‌ره‌تییه‌مان نه‌چوونه‌ باخچه‌ی ساواپان له‌به‌ر نه‌بوونی باخچه‌ی ساواپان له‌گه‌ره‌که‌که‌یان.

٤- نهم پرۆسه‌یه‌ پینووستی ته‌واوو به‌ره‌دوامی به‌ کاره‌بو ن‌او هه‌یه، که له‌کاتیکیا له قوتاییانه‌کانی نهمه‌ نایه‌ته‌ دی.

٥- قوتاییانه‌کانی هه‌ریمی کوردستان پینووستی به‌ به‌ریزه‌به‌ر و یاریده‌ده‌ری ئیها‌توو و به‌توانا هه‌یه له‌سه‌ر بناغه‌ی جزایه‌تی دانهم‌ه‌زین، و‌کو ئیستا دادنه‌زین به‌داخه‌وه.

٦- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، جزایه‌تی له‌ناو قوتاییانه‌کان و کۆلیژه‌کاندا نه‌یه‌ت.

٧- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که ژماره‌ی قوتایی هه‌ر ئۆپیک له ١٥ تا‌کو ٢٥ زیاتر نه‌یه‌ت، له‌کاتیکیا پۆله‌کانی نهمه‌ له ٤٠ به‌سه‌ره‌وه‌ترن.

٨- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، تاقیگی هه‌موو ژانسه‌کان له‌گه‌ل زمانه‌کان هه‌یه‌ت، به‌لام له قوتاییانه‌کانی نهمه‌ به‌ ده‌گه‌ن ده‌یه‌ترن.

٩- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، زۆر بایه‌خ به‌ کۆمپووته‌ و ئینته‌رنه‌ت ب‌دیه‌ت، به‌هه‌روه‌و لایه‌ی و تیووری و پراکتیکی، له‌کاتیکیا له زۆریه‌ی قوتاییانه‌کانی ناوشار و دیپانه‌کان به‌دی ناکریت.

١٠- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، هه‌موو قوتاییانه‌کانی شار و لادیکان به‌یه‌ک چاو داوه‌ته‌وه له‌ داخه‌ستی کۆمه‌لگای عیراق به‌گشتی و کۆمه‌لگای کوردستان به‌تایه‌یه‌تی. هه‌روه‌ها ره‌نگی خرابی داوه‌ته‌وه له‌سه‌ر هه‌موو دامو‌ه‌زگاکانی ده‌وله‌ت.

١١- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، هه‌موو قوتاییه‌که‌ کتیبی ته‌واوی خۆی هه‌یه‌ت، به‌لام به‌داخه‌وه زۆریه‌ی قوتاییه‌کان کتیبیان نییه، به‌تایه‌یه‌تی زمانی ئینگلیزی، له‌کاتیکیا کتیبه‌ مه‌نه‌ه‌جیه‌یه‌کان له‌ ئوبان له‌چاپ ده‌درن و ئیروه‌ یه‌کیان نارده‌ته‌ ئوبان له‌سه‌ر خه‌رجی حکومتی هه‌ریم، گوايه‌ بو سه‌ره‌یه‌شتی کتیبه‌کان، له‌کاتیکیا که‌ کتیبه‌کان به‌ ده‌نگه‌وه‌ ده‌گه‌ریته‌وه زۆریه‌یان هه‌ئه‌ی چاییان زۆر تێدایه‌، بویه به‌ میار دینار نرخی نهم کتیبانه‌ به‌ فیه‌رۆ ده‌روو کتیبه‌کان زینده‌به‌چا‌ن ده‌کرین، و‌کو هه‌مسال روویا.

١٢- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، ده‌وامی

پرس به‌ وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌وه نه‌که‌ن، که نه‌مه‌ش کاربگه‌ریه‌یه‌کی زۆر خرابی کردۆته‌ سه‌ر نهم پرۆسه‌یه‌وه بونه‌وه‌ی سه‌ره‌که‌ه‌وه‌یت. به‌ریزان: داواش ده‌که‌ین پرۆسه‌ی سووندی له‌ کوردستان به‌م شیوه‌ی ئیستای قوتاییانه‌کانمان سه‌ره‌که‌وتن به‌ده‌ست بێنین!!!

١٦- هه‌سه‌نگاندنی قوتاییه‌یه‌کان له‌ پۆله‌کانی ٧-٨-٩-١٠-١١-١٢ له‌ زۆر رو‌شنایی نهم خالانه‌ی سه‌روه‌وه چۆن نه‌ده‌سه‌نگیندین و نهم نمرانه‌ی بۆیان دادنه‌زین له‌جیگای خۆی نییه.

بۆیه به‌ریزان به‌راشکاو ده‌نیسم نهم پرۆسه‌ی سووندی به‌م شیوه‌یه‌ی ئیستای قوتاییانه‌کانی هه‌ریمی کوردستان هه‌رگیز و هه‌رگیز سه‌ره‌که‌وه‌یت، له‌زۆر له‌ پێشوازی په‌روه‌ده‌وه‌ی ر‌اوێژکارانی په‌روه‌ده‌ی هه‌ریمی کوردستانم پرس، به‌م شیوه‌یه‌ نهم پرۆسه‌یه‌ جیه‌ج‌ ده‌که‌ن، له‌وه‌لامدا گوتیان: نهم پرۆسه‌یه‌ مایه‌یه‌کی دوورده‌ری دووئ و ده‌ی نهم سه‌رمان هه‌یه‌ت!!! به‌ریزان لهم مایه‌یه‌ دوورده‌ری هه‌زاره‌هه‌ نه‌خویندناوه‌ دروستده‌که‌ین، به‌تایه‌یه‌تی پۆله‌کانی بنه‌ره‌تی ٢-٢-٢ به‌ی نه‌زموون به‌ سه‌ره‌که‌وتوو دادنه‌زین، له‌کاتیکیا زۆریه‌یه‌مان هه‌یج فیه‌ر نه‌بووه‌وه‌ دا‌یک و باوکیشیا نین ده‌ین: با به‌سه‌ره‌که‌وتوو بۆیه‌درین و له‌ ه‌واریکانیان داوه‌ترن.

١٧- وه‌زاره‌تی په‌روه‌ده‌ داوا له‌ په‌روه‌ده‌کان دکات و هه‌روه‌ها له‌ قوتاییانه‌کان، که خۆی ه‌اونه‌ بو قوتاییه‌ ل‌اوازه‌کان بکه‌نه‌وه، پرسیار ده‌که‌م: به‌م گه‌رامی ه‌اونه‌ به‌ی ناو کاربا مامۆستای کۆل چۆن خۆی به‌هیز بو نهم قوتاییه‌ ل‌اوازه‌ بکاته‌وه.

به‌ریزان نهم هه‌مووی له‌لایه‌.... له‌لایه‌کی دیکه‌وه تا‌کو ئیستا چاره‌سه‌ریه‌که‌ بۆ وه‌رگرتنی دهرچوانی شه‌شه‌ ئاماده‌یه‌یه‌کان له‌ کۆلیژه‌کانی زانکۆکانی کوردستان نه‌درزراوه‌ته‌وه، که نهمه‌ش بو‌ه‌ته په‌تایه‌کی گه‌وره‌وه‌ سالانه‌ به‌ هه‌زاران قوتایی ناویان ناگه‌ریته‌وه، له‌به‌رته‌وه‌ی له‌سه‌ر به‌مای ک‌ی نمره‌ی له‌ هه‌مووان زیاتره‌ له‌ کۆلیژ به‌ره‌هه‌کان وهرده‌گیرین، له‌کاتیکیا نهم نمرانه‌ی به‌ده‌ستیان هه‌تاره‌ له‌ریگای وانه‌ و ته‌وه‌ی تاییه‌تییه‌، که ده‌چه کۆلیژه‌کان له‌به‌ر گرانی وانه‌کان ناچار تووشی ته‌نازول ده‌بن و ئاستی

زانسته‌ سیاسیه‌کان و یاریده‌ده‌ری "تیبینه‌ر"!

رژوی ١٨-٤ ده‌رچووانی به‌شی زانسته‌ سیاسیه‌کانی زانکۆکانی سه‌لاحه‌دین له‌هه‌ولیه‌ر و زانکۆ سلیمانی، به‌هه‌ردوو به‌شی چه‌مه‌چه‌مال و ناو زانکۆ سلیمانی خۆپیشاندانیان کرد دژی به‌ریاریکی وه‌زاره‌تی دارایی که له‌ کاتی دامه‌زاندنیاندا له‌ دامو‌ده‌زگاکانی حکومت ناوینشانیا‌ن ده‌کات به‌ یاریده‌ده‌ری تیبینه‌ر، که به‌زمانی عه‌ره‌بی پینده‌لین "معاون ملاحظ". له‌به‌شی زانسته‌ سیاسیه‌یه‌کاندا به‌شیک له‌و زانسته‌یه‌ی له‌به‌شی قانوندا ده‌خویندین، له‌ویش ده‌خویندین. نهمه‌ جگه‌له‌وه‌ی زانسته‌کانی وه‌ک سیستمه‌ سیاسیه‌یه‌کان، کۆمه‌لگای سیاسی، پارته‌ سیاسیه‌یه‌کان، هه‌ت ده‌خوینن و خوینکارانی ئه‌وه به‌شه‌ چاره‌یه‌تی ئه‌وه‌ن که دوا‌ی دهرچوونیان به‌ی بیرونامه‌که‌یان ریزیان لینگیریت و ناوینشانیکی گونجاویان بۆ دا‌بندری، که‌چی به‌داخه‌وه وه‌زاره‌تی دارایی غه‌ریکی گه‌وره‌ی لیکه‌رون، که بریاریده‌وه ناوینشانیا‌ن بکات به‌ یاریده‌ده‌ری تیبینه‌ر!

ده‌ویا به‌ریزانی وه‌زاره‌تی دارایی به‌ر له‌وه‌ی ئه‌و ناوینشانه‌ بۆ دهرچووانی به‌شی زانسته‌ سیاسیه‌یه‌کان دا‌بین، ته‌ماشایه‌کی خه‌شته‌ی ئه‌و زانسته‌یه‌یان بکرایه‌ که‌خویندکارانی به‌شی زانسته‌ سیاسیه‌یه‌کان ده‌یانخوینن، بۆ ئه‌وه‌ی بگه‌یشتبانه‌ ئه‌و نه‌ج‌امه‌ی که ئه‌و ناوینشانه‌ی بۆیان دادنه‌ین له‌گه‌ل ئه‌و ره‌ج و ماندووبووبووبان که‌له‌کاتی خویندنیاندا دا‌ویانه‌ بگوینت، نه‌ک به‌و شیوه‌یه‌ی ئیستایان که‌ناوینشانیا‌ن بۆ داندراره‌ که‌ هه‌م زۆر دووره له‌بروانه‌مه‌کیان و هه‌م خۆشیا‌ن هه‌ست به‌جو‌ریک له‌ریزه‌گرتن ده‌که‌ن!

ئه‌که‌ وه‌زاره‌تی دارایی به‌و بریاره‌ی خۆیدا بچینه‌وه هه‌م جو‌ریک له‌ئوخ‌رن و ئاسوده‌یی د‌دا به‌دهرچووانی به‌شی زانسته‌ سیاسیه‌یه‌کان و هه‌م خۆشی غه‌ریکی دوور ده‌خاته‌وه، که له‌و خاوه‌ن بروانامه‌ی کردوه.

له‌و‌اشت که ده‌بیت بیلیم پێوه‌ندی به‌لایه‌نی زمانه‌وانیه‌وه هه‌یه‌ و له‌باره‌ی وشه‌ی "تیبینه‌ر"، که راستیه‌یه‌که‌ی ئه‌وه‌یه (تیبین) به‌کاربه‌یندری و ئه‌و دوو پشته زیاده‌یه‌ی که به‌زۆر پێیه‌وه لکینه‌دراوه‌ لییکه‌ریته‌وه. له‌زمانی کوردیدا وشه‌ی دیکه‌ش له‌سه‌ر هه‌مان کتیب هه‌ن وه‌ک وردبین، ریبین ..هه‌ت.

ئاماده‌ییه‌کان و په‌یمانگاو کۆلیژه‌کان

١- بایه‌لۆجی ٢- فیزی ٣- کیمیا ٤- ئینگلیزی وانه‌کانی ئینگلیزی په‌یوه‌ندی دار ده‌بن به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی دوا‌ی نه‌نجامدانی "نه‌زموونه‌کانی ئاماده‌یی" نه‌گه‌ر نمره‌ی ته‌واوی هه‌تا گومانم نییه نمره‌ی دینی له‌به‌ر ئه‌وه‌ی به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی نهم به‌شی په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

١- بایه‌لۆجی ٢- فیزی ٣- کیمیا ٤- ئینگلیزی وانه‌کانی ئینگلیزی په‌یوه‌ندی دار ده‌بن به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی دوا‌ی نه‌نجامدانی "نه‌زموونه‌کانی ئاماده‌یی" نه‌گه‌ر نمره‌ی ته‌واوی هه‌تا گومانم نییه نمره‌ی دینی له‌به‌ر ئه‌وه‌ی به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی نهم به‌شی په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٢- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

١- بایه‌لۆجی ٢- فیزی ٣- کیمیا ٤- ئینگلیزی وانه‌کانی ئینگلیزی په‌یوه‌ندی دار ده‌بن به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی دوا‌ی نه‌نجامدانی "نه‌زموونه‌کانی ئاماده‌یی" نه‌گه‌ر نمره‌ی ته‌واوی هه‌تا گومانم نییه نمره‌ی دینی له‌به‌ر ئه‌وه‌ی به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی نهم به‌شی په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٢- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٣- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٤- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٥- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٦- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٧- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٨- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

٩- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

١٠- نهم پرۆسه‌یه‌ ده‌خوازئ، که له‌ پۆلی یه‌که‌می بنه‌ره‌تی پله‌ی نهمه‌کانی له‌ ئیوان ٩٥-٩٥ تا‌کو ١٠٠ نمره‌ بسو نهمه‌ به‌سه‌ر نه‌زموونی خۆی بۆ هه‌یه‌ بچینه‌ ئاماده‌یی به‌شی زانستی ئه‌وانه‌ی کۆلیژه‌کانی پزیشکی دووسال له‌ به‌شی زانستی نهم وانه‌ ده‌خوینن که په‌یوه‌ندی داره‌ به‌ کۆلیژه‌کانی پزیشکی ده‌کات.

د. ئیسماعیل شوکر: له نهوړوژداو له سهردهمی به عس خه لگی گهره کی کوران له ههولیر نازاو چاونه ترسن

ماموستای زانکوو
له ندامی نه نچوومه نی
نوینه رانی عیراق د.
ئیسماعیل شوکر له دیداریکی
تایبه تی به درخاندا، باس له
ههولیر و چه نلین رووداوی
گرنگی میژوویی ههولیر و
روئی قاره مانیته تی نهو شاره
دهکا..

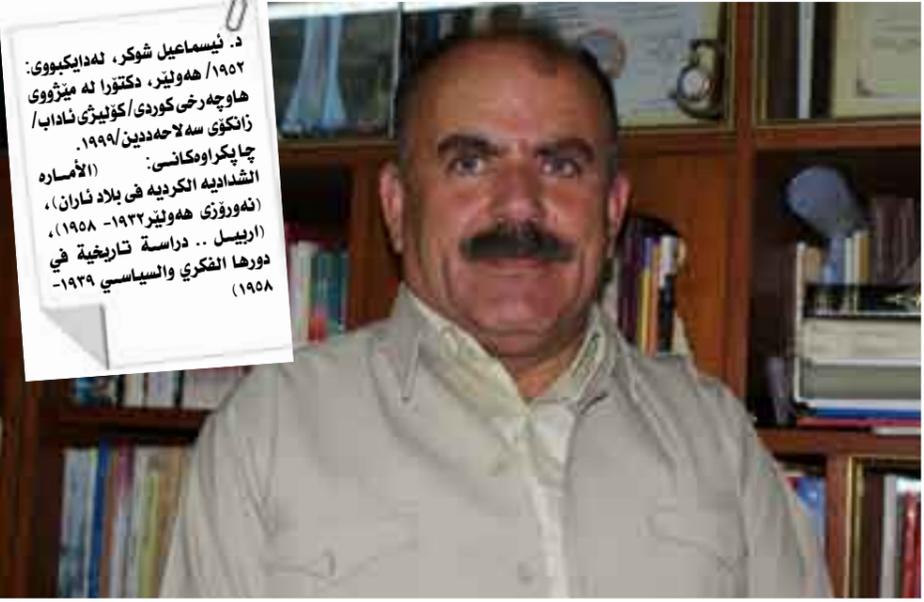
* ده لنین میژوویی ژبان له ناو قه لا بو ۷۰۰۰ سال دهگه ریته وه...؟

- بیووره دهه وی پرسیاره که ت راست که مه وه، باشترین میژوو که باسی ئه و قه لایه دهکاو دهلن: ناشوورییه کان کردیانه پرستگای خراکانی خویان، به لام نالی ئه وان دروستیان کرد، له پیشه کی نامی مانی وانیه ئه وان دروستیان کردوه، دهلن کردیانه پرستگای خویان، وانا کونترین میژوویی بو ئه کاتنه دهگه ریته وه، به لام ئه وه مانی وانیه ناشوورییه کان قه لایان دروست کردی، ناویان لیناوه ئه ربانیلو، به لام ناوی خواونده کانیشتی تیدا نییه، ئه وه کونترین میژوویی ئه و شاره به، به لام گرنگی شاری ههولیر له چی خوی ده بیینیته وه، له وهی له دنیا زور شاری کون هه بووه، ۳۰۰ سال به به رده وای ژبانی تیدا بووه، دواتر نه ماوه، ههولیر له وه ته هی هه تا ئه مرژ ژبان تیدا به رده وایه.

به لام که و چۆن دروست بووه، هه ری که وه به خه یالینگ باسی دهکا، هه ندیک عه رب دهلین ناشوورییه کان دروستیان کردوه، شتی وانیه، چونکه دهکرا بگوتری ئه و قه لایه یان دروست کردو کردیانه پیگه ی خویان، نه خیر ته ها باقر که باشترین میژوونوسی کونه دهلن: ئه و شاره هه بووه، کردیانه پیگه و بنگه ی خواونده کانیاان.

* له تیزی دکتوراکه ت چ شتیکی نویت به درخت؟

- له تیزی دکتوراکه م چند شتیکم سه لماند، ماموستای به ریز و دکتوری برا گوره د. که مال مه زهر له سه ر ئه وه دوو جار ماچی کردم، هه روه ها له کاتی گفتوگو که شدا شاهیدی ئه وه ی بو دام، گوتی من دوو جار شیعرم له سه ر سلیمانی نووسیوه، جاریکان که چووم به تیزی دکتوراکه م، جاری دوو همیش که گه رامه وه تا دکتورا ناوکی وه رگرم، ئه و دوو جارده ش شیعرم بو شاری سلیمانی نووسیوه و امزانیه سلیمانی یه که م شاره له کردیانه تی، هه ر ریک گوتی: به لام له ریگای ئه م چاوه سه زه، که بوومه سه ره پرستیاری بزم سه لما که هه ولیر یه که م شاره له کردیانه تی، قه لای هه ولیر و به وانیه ئیستاش خویان به تورکمان ده زانن یان دهلین ئیسه ئه سلمان تورکه، باب و باپیریان هه موویان له کتیبه کی خوالخوشبوو مه عرف جیاووک که باسی بار و بو دهکا، ئه و پارهی که کوزکراوته وه، هه موو باروویی وان پارهی که داوه بو یانه ی سه رکه وتی کوردی، هه موویان ئه ندامی حزبی هیوا بوونه، هه ندیکان دامه زرتی "دارگر" بوینه، هه روه ها نهوړوژیش

له مالی ئه وان هه کراوته وه.
 * بو نمونه مانی کن؟
 - یه که له وان له مالی سه لیم سهدوک، له مالی سه لیم سهدوک نهوړوژ کراوته وه، له ته کیه کی مه لافندی که ئیوارانی نهوړوژ دانیشتونه به ناوی مه ولود خویندنه وه سه لیم سهدوک له گه ل دهویش عه بدوللا سه لاوتیان لیدایه و "لا اله الا الله یان کردوه تا ۱۲ ای شه، له پاش ۱۲ شه و جاری و هه بووه له مزگه وت ماونه ته وه، به ئاماده بوونی ره شاد موفتی باوکی کاک عه ننان موفتی، هه روه ها هه ندیک جار مه لافندی ماوته وه تا درنگانی شه، ئیجا گیوی موکریانی میژوویی

د. ئیسماعیل شوکر، له دایکی بووی: ۱۹۵۲/ههولیر، دکتورا له میژوویی هاوچهرخی کوردی/کولیزی نادابا/زانکوو سه لاجه ددین/۱۹۹۹. چاپکراو مگانی: (الأشهره الشادیه الکریه فی بلاد ناران)، (نهوړوژی ههولیر ۱۹۳۳-۱۹۵۸)، (اریسل .. دراسته تاریخیه فی دورها الفکری والسیاسی ۱۹۳۹-۱۹۵۸)

عومر، کاتیک که کومه له کوردیکی شاره زوور ده چن هه ندی دیاری ده بن بژ ئیماسی عه لی، دهلن ئه وه به بزه نی چییه، دهلن ئه وه به بزه نی نهوړوژ، دهلن هه موو سالیکی نهوړوژی وه نه ئیره، له سه رده می عه باسییه کان باجی نهوړوژ هه بووه، به لام رکابه ری به رامبه ر کورد کراوه بژ قه دهغه کدن، له به رته وهی نهوړوژ بووه یادیک و هاندریک بژ راپه رین و وه رگرتی ویست و خواسته کانی کورد، ته ناته تا وایلینات له ناو کورد چند پیوویی ئیانی به کریگریان دهگرت و دهلنگوت ئه وه ئاگر په رستییه و دژی ئایینه، هه تا سالانی ۱۹۴۶ و ۱۹۵۳، له یادمه له سالی ۱۹۶۳ دهلنگوت بیکوژینه وه دوازی کافر ده بن، له به رته وهی نهوړوژ ببوه ئامیزیک بژ ئه وهی خه لک کوردیانه تی بگا، له سالی ۱۹۸۸ له دوازی ئه نغاله کان له گه رکی کورانه ی شاری هه ولیر، کومه لیک گه تچ تایه یان هینایه سه ر شه قامی کوران، که ئاگریان له تایه کان به ردا، حکومه تی به عسی ئه و سه رده م "دوازی ئه نغال" دوازی ئه وهی که بزووته وهی کوردیانه تی له کوردستانی عیراق تروسکایی تیدا نه ماوو، لیره و له وی چند مه فرزه یکی تایه تی ماوو، هاتن به شوقه ل تایه کان لابه ن، خه لکی کوران له گه ل گه رکی نازادی به مندال و پیره وه نک هه ر بلدو زه رکه یان راگرت، به لکو جامی ئوتومیلی هیزی هاو به ش- مشترکه له ئه من و پولیس پیکه اتیوو، جامی ئوتومیله جینه کانیاان شکاند، که مودیل تازه ش بوون، به لام ئیستا بژی له شه قامی کوران ئه و شته ناکری.

دهریم دیبه گه یی به به لگی میژوویی باس له کوردستانیته شاری موسل دهکا

دهریم دیبه گه یی
 به شه دووم
 به شه یه که ماموستای زانکوو، له سالی ۱۹۶۱ دا له شاروچکی دیبه گه له به غداو ههولیر، سالی ۱۹۸۲ خوی په روره دیی بو بیگه یاندنی ماموستایان له ناموژگاری ماموستایانی ههولیر ته واکردوه.
 له کونایی سالی ۱۹۷۷ دا یان سه رده می سالی ۱۹۷۸ دا په یوه ندی به کومه ئه ی رنجده رانی کوردستان توه کردوه، له روژی یه که شه موی ریکه وتی ۱۹۸۶، ۲، ۳ دا، له لایه ن منظومه استخبارات المنطقه الشامیه دا، له قوتباغانه ی نهرخه وانی کچان له هه ولیر ده ستگیر دمکریت.
 دواتر سزای ده سال زندانی به سه رده دا ده سه پیفن و روانه ی زندانی نه بوغریی دهکن، تاوکه له روژی چوارشه موی ریکه وتی ۱۹۸۸/۹/۱۴ دا، دوازی ده رچوونی ئیوووردنی گشتی نازاد دمکریت.
 دوازی راپه رین ریگای هه نده رانی گرتوته به رو له ولاتی دانیمارک گیرساوته وه. له وهی له کولیزی بازرگانی دیلومی وه رگرتانی له زمانه کانی دانمارکی- کوردی- عه ره بی وه رگرتوو، له و دوا ییانه دا د. دهرسیم" خه رکی ئیکوژینه وه یه کی زانستی- میژوویی بووه ده رباری کوردستانیته تی شاری موسل، ده رباری ئه و بابه ته وه چند بابه تیکی دیکه ی گرنگی میژوویی دواندمان..

که رانه وه م بو کوردستان یاخود خرم و دوست و برادران، ئه وه بو هه وی ئه و نووسینه په یادوو، دوازی ئه وهی که بیستمه کومه لیک سه رچاوه و په رتوکی دیاری کراو، یه که دوو جاری دیکه گه رامه وه کوردستان له پیناوی په یادکردن و کرینی ئه و په رتووکانه، ده توانم بلیم له ۸۰٪ ئه و په رتووکانه م ده ست که وت و کریم، بویه ده ستم به پرژوکه کرد.
 * چۆن ده سیه لمیانی که موسل کوردستانیته؟
 - به گویره ی قسه کانی زۆریه ی هه رزه زوری که ریبه کانی جیهانی به بیانی و عه رب و تورک و یاخود میژوونوسان و جوگرافیناسان و سیاسه تمه دارانی جیهانی باسی کوردستانیته تی شاری موسلیان کردوه، من ها توومه لیره دابه شم کردونه، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه بیانییه کاندا، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه ئیو ده وه تی و کومه له ی نه ته وه کان یاخود نه ته وه یه کگرتووکاندا، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه عه ره بییه کاندا، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه بیانییه کاندا، شاری موسل له به لگه نامه کوردییه کاندا، به و شیویه ته قریبه ن هه موویان که ریبه کان یاخود میژووناس و جوگرافیناس و سیاسه تمه دار و نووسر و روشنیرانی ئه و نه ته وه جیا جیا یانه هه یانه راسته و خۆ ئامازیه یان به کوردستانیته تی شاری موسل کردوه و شاری موسل به شاری کوردی و به شیک له باشووری کوردستان دادنه نین، هه شیان ته نیا که ناری ده سته چه پی موسل که نه یه وایه به کوردستان ده زانن، یانی که ناری ده سته چه پی رووباری دیچله به کوردستان ده زانن، به لام به شه که ی عیراق ده زانن، زور له میژوونوسان و که ریبه کانی جیهانی سنووری باکووری خاکی عه رب یا ده وه تی عیراق یا ویلیایته به غدا دیاریده کن له هیت و تکریت و حدیسه و ئه نیار و له وانیه تی ناپه رینن، یانی زنجیره چیای حمرین دهکنه دوا سنووری لای باکووری ویلیایته به غدا عیراقی ئیستا، به و شیویه بزمان ده رده که وی که موسل ناگه ویته ناو سنووری ئه و دیاریکرنه ی که ئه وان دیاری دهکن بژ خاکی عه رب و خاکی عیراق، چونکه موسل له نزدیکترین شوین که زنجیره چیای حمرین دی له شاری فه تچه که "۱۱۰کم" له باشووری شاری موسله، له وی ده بیته چیای مه کحول و هه ر ریژکراوه ی چیای

که رانه وه م بو کوردستان یاخود خرم و دوست و برادران، ئه وه بو هه وی ئه و نووسینه په یادوو، دوازی ئه وهی که بیستمه کومه لیک سه رچاوه و په رتوکی دیاری کراو، یه که دوو جاری دیکه گه رامه وه کوردستان له پیناوی په یادکردن و کرینی ئه و په رتووکانه، ده توانم بلیم له ۸۰٪ ئه و په رتووکانه م ده ست که وت و کریم، بویه ده ستم به پرژوکه کرد.
 * چۆن ده سیه لمیانی که موسل کوردستانیته؟
 - به گویره ی قسه کانی زۆریه ی هه رزه زوری که ریبه کانی جیهانی به بیانی و عه رب و تورک و یاخود میژوونوسان و جوگرافیناسان و سیاسه تمه دارانی جیهانی باسی کوردستانیته تی شاری موسلیان کردوه، من ها توومه لیره دابه شم کردونه، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه بیانییه کاندا، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه ئیو ده وه تی و کومه له ی نه ته وه کان یاخود نه ته وه یه کگرتووکاندا، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه عه ره بییه کاندا، کوردستانیته تی شاری موسل له به لگه نامه بیانییه کاندا، شاری موسل له به لگه نامه کوردییه کاندا، به و شیویه ته قریبه ن هه موویان که ریبه کان یاخود میژووناس و جوگرافیناس و سیاسه تمه دار و نووسر و روشنیرانی ئه و نه ته وه جیا جیا یانه هه یانه راسته و خۆ ئامازیه یان به کوردستانیته تی شاری موسل کردوه و شاری موسل به شاری کوردی و به شیک له باشووری کوردستان دادنه نین، هه شیان ته نیا که ناری ده سته چه پی موسل که نه یه وایه به کوردستان ده زانن، یانی که ناری ده سته چه پی رووباری دیچله به کوردستان ده زانن، به لام به شه که ی عیراق ده زانن، زور له میژوونوسان و که ریبه کانی جیهانی سنووری باکووری خاکی عه رب یا ده وه تی عیراق یا ویلیایته به غدا دیاریده کن له هیت و تکریت و حدیسه و ئه نیار و له وانیه تی ناپه رینن، یانی زنجیره چیای حمرین دهکنه دوا سنووری لای باکووری ویلیایته به غدا عیراقی ئیستا، به و شیویه بزمان ده رده که وی که موسل ناگه ویته ناو سنووری ئه و دیاریکرنه ی که ئه وان دیاری دهکن بژ خاکی عه رب و خاکی عیراق، چونکه موسل له نزدیکترین شوین که زنجیره چیای حمرین دی له شاری فه تچه که "۱۱۰کم" له باشووری شاری موسله، له وی ده بیته چیای مه کحول و هه ر ریژکراوه ی چیای

ته ته له

شاسوار هه رشمی - سوید

سه لاهه ددینی نه یوویی له برانگه یوکی ته سکر توه

که من نین نه وانه ی ره خنه له سه لاهه ددین نه یوویی ده گرن و به وه تاوانباری ده کن، که له کاتیکدا نه وه دسته لاتی ره های به سر هم مو روژه لاتی ناوره راستدا دهشکاو هر چپیه کی ویستی ده تونانی بیکات، که چی دهوله تیکی سه بره خزی بژ که له که ی خزی دانمه زرانند.

ته نانه ت ژورچار به بیخه می و که مته رخمی له بهرامبر گلی کورد تاوانباری ده کن و دهلین "هیچی" بژ که له که ی خزی نه کردو هم مو تونانو ته منی خزی له بهر ژوه وندی نیسلا به کاره یانو هیچی وای بژ نه وه کانی خزی به جینه هیشته تا شایانی شانازی پیوه کردن بیت. نه وانه ش که من، که دهیخه بهر تواج و پلاری ره ق و توند و به په ژاره وه باسی نه وکاته زپرن و ژورباش هه لکه وتوه ده کن، که نه به مجوره دی به کاری نه هینا.

بیروام هلوئیستی له مجورانه ی سهروه به ده گمن لای میژوونووسانی کوردونوسه رانی کورد بهر چاو ده گویت. نه می دیکه هاوولاتی ناسایی کوردستان، که دهر برینی بن هیوایی له مجوره دهره برن، به شیکی هه لسه نگاندنی هاوولاتیانی ناسایی بژ نه وه ده گریته وه، که نه وان له ژیر هه لوهرجی ژیر دهستی و بیماهی و ولت دایکر کرویدا ده تلینه و به بناچار له ژیر کاریگری هه ست و سوزی خزیاندا بریارو هلوئیست له روداو ده کان ودره گرن و هه بره هه ست و سه زه ش میژو هه لده سه نگین. به شیکی تری نه مجوره جزه هلوئیست ودرگرتنه ش بژ نه وه ده گریته وه، که نه مانوتوانیه یاخود یوارمان بژ نه ره خسه تاو خزیانکاران و نه وه نویمان له میژووی دروست و راستی رابردومان بگه یه یینن و هه مو راستیه کانی سه رده می سه لاهه ددین و کاره کانی سه لاهه ددینشان له گوزنه نیگای میژوویی خومانه وه بژ شیکه یه وه.

نه مش وایکرووه که هه لوئیستی نیگه تیغ و نه نریانه له سر سه لاهه ددینی نه یوویی به شیوه کی به رده وام و بهر بلو تا نیستاش

ته نر

نه و سهالی ناوم له کولژی زانست، زانکوی سه لاهه ددین له هه لوئیتر هاته وه، درنگ مامه له مانه وم کرد به مه له بهر نه بوونی جیکه له به شه ناو خزییه کان و پرکردنه وه بیان، کار به وه که یه شتیبو نه و ژورانه ی ته نا بوو دو تا سی که سو کرابوون، که چی

شاهوان علی جهاد

یه کلاییکه روه بیان له م باره یه وه به دهسته وه نه داوه.

کیشه له سر دوو شوینه، ناوچه ی بان گوندی دوینی نیوان پیرمهم و شه قلاوه، به کیکه له دوو شوینه. ناوی نه ناوچه یه وه کو شویتی بنه ماله ی سه لاهه ددین له هیچ سه رچاوه یه کی میژوویی کوندا نه هاتوه، که چی له بیبری خه لکی ناوچه که پشتاویشت هاتوه و پاریزراوه، که سه لاهه ددین له بهر تدا خه لکی ناوچه که نه وان بووه.

دیاره ناوی ناوچه که ش یان گوندی "دوین" هیماهی شویتیک ده گریته وه. به لکه شویتیه واری کون و هه ندی کیله گوزی نه ناسراو و نه خشیندراو، له ناوچه که زورن، به لام تا نیستا نه توندراوه به لکه یه کی میژوویی یان شویتیه واریک له ناوچه که به سه لاهه ددین، له میره کانی بنه ماله کی گری بدریت. شویتی دووم ده کو ویته دهره وه سنووری کوردستان. گویا باوک و باپیرانی سه لاهه ددین، له میره کانی دهوله تی شه دای ۱۰۷۴-۹۵۱ زاینی بوون، که پایته خته که یه کی میتجار شاری "دوین" له نه رمنستان بوو. دواتر بژ که نه ج" له نازره باپجان گواستیانه وه، نه میژوونووسانه ی

به لام شاره که له دوو لوه گرنگی زوری بز دهسته لاتدارانی نه وکات هه بووه. یه که میان: سه رهرینی بازرگانی بووه له نیوان بهغداو کوردستان و جزیرئ "موسل" و حله ب" ههروک سه رهرینی قشونی سه ربازیش بووه بژ بره هه میشه که ره مانی شه له باکوور و روظناو. گرنگی دووه می شاره که نه وه بوو که نه سه رده مه تکریت ناوه ندی مزانی سریان ی بوو یان ده کریت به زمانیکی تر بلین، که تکریت پایته ختی ثابینی هه مو سریانیه کانی دنیا بوو. گرنگی سریان ی هه له نایینه که یان نه بوو، به لکه نه وان بهر یژایی سه ده کانی ناوه راست رولیکی روظننیری زور که ره بیان له نیوان فره نگه کی کونی گریکی و سه رده می خزیاندا نواندو باشترین نووسراوه کانی نه و کاتی گریکیان له سریانیه وه کرده هه ربه ی. به مجوره دهره که ویت، که تکریت شاریکی مه سیحی و سریان ی نشین بووه. گومانی نه وه ش هه به که تیکه لیک کی کورد و هه ربه یش له وی گیرسانبه وه. ***

وهک سه رچاوه کان ناماژهی بژ ده کن باوکی سه لاهه ددین له گه ل یه کیک له ده ست روظیتوه کانی خه لیغه کیشه ی ده بیت. کیشه که

نه خشی په پیمان نامه ی سپهر

ده بی به شه وه وکو زیدی سه لاهه ددین کردوه. هه مو یان مه به ستان "دوین" نه رمنستان. بوونی سه رده داوی په وه ندی له نیوان شاری دوین و گوندی دوین به دور نازاندیت. من پتر به لای نه وه دا ده شکیم، که بنه ماله که دهسته لاتدارو ناسراو بوون، هه له بهر نه وه ش بوو، له خه لکی ناسایی خیراتر نه ستیزی به ختیان لای دهسته لاتدارانی تری وهک "عه باسی و نه تابه کی زوو دهره وشایه وه. ***

نه وه میژوونووسان بژ نیمه یان روون کردونه وه نه وه یه، که بنه ماله ی سه لاهه ددین له روظانی له دایکوبونی ویش، که "روژیکی" سالی ۱۱۲۸ ز بوو" له کوردستان دانده نیشتن. سه رنج راکیشه که نه و روظکاره باوکی سه لاهه ددین له شاره دینی تکریت دانیشتوه. سه رچاوه کان باس له وه ده کن، که له وی کاربه دهستی پایه بلندی خه لیغی عه باسی بووه. تکریت، شاره دیکه ی کوردنشین نه بووه، به لام له سه ر تخوی کوردستان هه لکه وتوه.

هاوته من و هاو زمانی خزی یاری بکات. نه لیم" له وانیه چونکه شاری موسل به سه ر تخوی کوردستان وه هه لکه وتوه، هه میشه ش تیکه لیک له کوردو سریان و دواتر هه ربه ییشی لئ ژیاوه. چ به لکه یه کان له بهر ده ستدا نییه تاکو ریژهی بوونی نه و گه ل و نه ته وانه مان له شاره که بژ دیاری بکات له سه رده مه دا، به هه ر جزیریک بیت نه وکاته سه رکرده له ناو "ته ته وه که ی" دا هه لکه ده که وت، به لکه به پشٹی هوزو خه لکه کی و خه لکه هاو په یمانه کانی نه ستیزی دهره وشایه وه. دیاره سه لاهه ددین له موسل له وه ده شته به نرخه بیهش بوو.

شیزکزی مامی سه لاهه ددین هه ر زوو دهری خستوه، که پیایکی نازو لیوه شاهوه خاوه نی بیریکی سه ربازی زور باشه. شیزکو توانیوه تی زوو سه رنجی نوره دینی زهنگی بژ لای خزی رابکیشتی و بی به سه ر له شکی گه وره ترین له شکی موسولمانان له وه سه رده مه دا، شیزکو رابه رایه تی شه ر ی خاچه رستان ده کات، که شه پزل له دوی شه پزل له نه وروپاوه ده هاتن و په لاماری ناوچه که یان ده دا.

به چکه سه زنه ناچاره فیتره مه له وان ی بیت. سه لاهه ددینش له گه ل مامی ده که ویت و پیشه ی سه ربازی هه لکه بژ پزیت، زوری پناچیت نه و، له نازیایه تی و لیوه شاهه بییدا، ههروک له نه خشی سه ربازی و ریبه رایه تی کردنیشدا، له شیزکزی مامی لیها توتر ده بیت. ***

دوی نه وه هه مو دریزداریه یه، نیستا ده گینه سه ر وه لامی پرسپاری یه که ممان. سه لاهه ددین له پیگه یشتن و گه وره بوون و نازیایه تی تونانو لیوه شاهه ی له ریبه رایه تی کرن و ناونان دهر کردنیدا به جوامیزی، پشتی به هیژو بازووی خزی و توانای بریوه به رایه تی باشی باوکی و نازیایه تی مامی به ستیوو هیچی ترنا.

نه وه که سایه تی خزی دور له کوردستان و دور له خزم و خیل و هزه که ی، بنیات ناوه. له ژینگه یه کی کوردی نه ژیاوه، مه گه ر له ماله به گو ی دارابی که کورده. ته نانه تانوانین نه مه ش به لمینن که زمانی کوردی زانیوه یان نا، چونکه به لکه نامه کان باسی نه وه هه مو ورده کاریانه ناکه ن. ده شیرانی زمانی کوردی نه وکات هیشتا زمانی نورسین نه بووه "جکه له چند پارچه شیعریکی بهر بلان نه بیت" نه مانه هه مو ی ده مانگه یه نیته نه وه راستیه ی، که سه لاهه ددین له که بیشتی به و پله پایه بهرزی که هه یوو، قه رزارو نه تباری که له که ی نه بووه. له لکانی له مجوره هه میشه هه بوون و هه ن. زوریک له وه جزه که سه انه نه وه هه سته شیان بهرامبر بنه چه ی بنه رده تی خویان لا په یاد ناپیت، که لیان چاوه پروان ده کرتی.

دیاره نمونه ی له مجوره زورن، که نه گه ر هه ستیشان مابنی، نه و ویزدانیان هه ست به ناساوه دبی ناکت به نه کرن و نه نجام نه دانی ناکت، که له توانایاندا بووه بژ "شتیک"، که به خزر سکی له ناخاندان چکه ره ی نه کردوه.

به شی حهوتهم

دهریشت، نه وه ندی نه دهره دوپاره ده گه رایه وه پنجه ره ی نه و ماله و مالی تنبشتمانم په یوه نه هیشتیوو، هه قته ی جاریک له پنجه ره یه کم دهینا خورای، به ده ست خوی نه سو نه و ماله نه دیانازی مه سه له ی من چپیه. کاتیک جامه که یانم ده شکاند، تا هیچ له بهر دل نه گرن، گر گر ده جو مه بازار جامه که بژ ده کرین و له گه ل مه عجون و هه ر بؤخوم بویانم تیده گرتوه، جامه شکاوه که بژ خر ده کردنه وه، هه رچنده به ره و روو هیچیان نه ده وت، و ملنی لنیابووم رهنکه له ناخه وه هه زارو یه یک دوام لیکن، ته نانه ت دوعا له و ژن و پیاهو بکن، که نه و خاوه یان دامی و بلین: "دهک خنر له خزان نه بیهن وهکو نه و گز به ندهان بژ دروست کرین." خوا به وه رحمی به نیمه کردبوو، نیمه سه ردرای نه وه ی سه لت بووین، که چی له تکه ناو ماله نه هیچیان که چی نه بوو تا گومان بهن من نه و شته به وای که کانینانه وه ده کم، تاوه که بیانینم، نه و سه لاهی خویندن به ره و ته وای بوون ده جوو، له سه رو به ندی لیوونه وه ی تاکیرنده وه کان که بژ

به یانی دواروژ، پشپله نه عله تیه که پهیدا بوو، هه رچندی پخه پخم لیکرد پروات، چاوی چن مژن کردبووه، جارو له راستم دانگرت، نه رژیشت، تا قه ی بزوه گاشه بهر دیک له وناره بوو رامه نیشت پی نه که وت، سه یرم بهی روحه ریازییه دههات دهره قته ی نه ده هاتم، قهت جاریک له جارن نه وه ی تیدده گرم، پیایکی نه و، نه فسوس له میژوه هاواری نه و نه ی خواروه ته زوو یه کم به لاش داگه را به په له جوومه خواره وه سه برکردن نه وه خوین له سه ری دینه خورای و که وت ته سه ر زهویه که چه کی نه ژنوم شنکا، له ناخه وه به خزم وت: "به و خویه نه و ژنم کوشت، وه ی قورم به سه ر، چیم به سه ر خزم هینا." به خیزی بانگی باوک کرد نه ویش هات له گه لندا نه ملاقا نه ولای ژنه که مان گرت و خستمانه سه پاره کی باوک و نه ویش هه ر به خیزی که یاننیه نه خوشخانه ی فریاکوتن بژ دور روظان داخل کرد، دوی دنیا بوون له سه لامه تی و ناسایی برینه کی، دکتر نینیدا بچینه وه مال، نه و دوو روژه به قهت نه و دنیا به خه فتم خوار، بزانه چیم کرد، هاوریگانم دوو

پاشویچ

سه نگر زاری

نایا نه نفا له کانمان

بینینه وه؟!

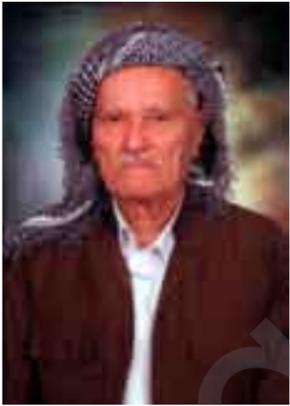
نازنام هینانه وه ی ته رمی نه نفا له کان چ سوویدیکی هیه جگه له بیره نینانه وه و نوکیردنه وه ی پرسه ی دوی ده یان سال بژ که سوکاری نه و نه نفا لکراوانه، له کاتیکدا بارودخشی که سوکاری نه نفا لکراوان تا نیستاش باش نییه و خاوه نی موچه یه کی نه وتو نین، که پی بژین.

بینینی نه و گریان و هاواری که سوکاری نه و منداله نه نفا لکراوانه ی بهم دواپه هیناننه وه و له شاروچکه ی چه مه مال نیژران، خه ماوی و ناخوش بوو. بژ ده بی نیمه دوی نه مانی رژیته دیکتاتورده که ش هه میشه خه مه کان بینینه وه بهرچاومان و بزبان بگرین و هه ول نه ده دین ژپانکی نوی بژ نه وه ی ناپنده ده ستینیکه ین، (له مه دا مه به ستم له بیرکردن نه نفا ل نییه، به لام له گه ل بیره نینانه وه ی به مجوره ش نیم)، نه و خه مانه کی که له بیرکراون، به نو یکردنه هیان رهنه ماوه یه کی دریزی دی کاریگه ریبه کی به میستی، نه مه له لایه که، له لایه کی دیکه وه تا نیستا به هه زاران نه نفالی دی له ناوچه کانی باشوور و ناوه راستی عیراق ماون و نه گه ریترانه ته وه، که پیمانیه بتوانری هه مو یان وا به ناسانی به یترینه وه، که وا ته نه مه ش جیاوازیه کی دیکه یه که له نیوان نه نفا له کان و که سوکاری نه نفا لکراوه کان ده کریت، نه مه نه گه ر به مه به ستیش نه بی و هیچ نیازیکی له پشته وه نه بی، به لام بژ که سوکاری نه نفا لکراوان حاله تیکی دهرونی ناخوشه و وای لیکه ده نه وه که جیاوازی له نیوان که سه بیسه روشو نیوو ه کانینان ده کریت و هه ندیکیان ده هیترینه وه و هه ندیکشیان نا هیترینه وه و فراموش ده کرین، نه مه ش وا ده کات له چاوه روانی به میتنه وه و به مه ش برینه که یان قولتر ده بیت.

نه مانه جیدلم بژ دهر ووزنان و کز مه ناسان و لایه نی په یوه نیدار له حکومت، که نایا هینانه وه ی نه م تهرمانه و بیره نینانه وه نه م کاره ساته جه رگیر و ناخوشه به مشیوه یه سوودی هه یه؟ نه گه ر هه یه تی سوو ده کانی چین؟ نه گه ر دهر دیشی نییه بژ قسه ی له باروه تاکریت؟! ***

نه وه ی له م کاره ساته بیرم ده که ویته وه، له سیدارهدانی "سه دام"، نه گه رچی نه و به دهستی خزی له و کاره ساته به شدار نه بووه و که کسی نه خستوته چاله وه (وهکو هه ندیک ده لیلن)، به لام به بی هیچ گومان و نه ملا و نه لایه که، نه و بهر پرس یه که مه له و کاره ساته، نه و کاته ی نه م دیکتاتور ه له سیداره درا، به شیکی زوری خه لکی نیمه (وهکو زوری به حاله ت و بارودخشی کانی دی) به شیوه ی که سوزدارانه بیران لیده کردنه و ده یانگوت: چن ده بی له رژی جه ژندا له سیداره بدری؟! نه وه یان بیرچو بوو که "سه دام" له نازار و نه شکه نه جدانی خلک، هیچ کاتیک سلنی نه ده کرده وه و حسابی بژ رژی جه ژن و بونه و یاده کان و ته نانه ت هیچ حسابیکی بژ رژی قیامه تیش نه ده کرد. به بژ جوونی من نه وه ی نیستا پیویسته، هینانه وه ی تهرمه کان نییه، به قه دهر نه وه ی هه ولی جیدیه به یارمه دیانی که سوکاری نه نفا لکراوان و نه هیشتنی کولتور و هه لسوکه و ته کانی به سس له کز مه لگا و له ناو خوری ده سه لات و حکومت و هه ولدانه بژ به دادگایی که یاندنی نه و که سه انه ی که ده ستیان له م کاره ساته ته هه بووه و تا نیستاش له ژیاندا ماون.

بهیادی پیشمه رگه‌ی دیرین و قاره‌مان "ناورهمانه رووته"

حمید ره‌شاش

له‌پاش چهند رۆژیک من و رووته گوزاراینه‌وه بۆ گوندی ئامانج بۆ لای شه‌هید حمید کاوانی، ئه‌و کاته مه‌ترسی ئه‌وه هه‌بوو حکومه‌ت له‌لای بالیسان بینه سه‌ر بنکه‌ی بی‌توته، له‌به‌ر ئه‌وه ئه‌وکاته چه‌کی گه‌ورهمان ئه‌و ره‌شاشه‌ی لای من بوو، له‌ریگه‌وتی ۱۹۶۱/۱۱/۲۵ داوامان لیکرا به‌ په‌له مه‌فره‌زه‌که‌ی حمید کاوانی یگاته شیوه‌شان له ده‌شتی کۆیه، ئیواره به‌ریگه‌وتین له‌گه‌ل رۆژه‌ه‌لات گه‌یشته‌یه گوندی شیوه‌شان که چووین مام جه‌لال و کاک عومه‌ر ده‌بابه و چه‌ند که‌سیکی تر له‌ گونده‌که‌ بوون، ده‌رکه‌وت ئیمه‌یان بۆ گرتنی پاره‌که‌ی ریگای کۆیه بانگ کردبوو، مام جه‌لال وتی ئیوه بگه‌رینه‌وه شوینی خۆتان، ئیمه‌ش گه‌راینه‌وه، شه‌هید دکتۆر خالید له‌گه‌ل ئیمه‌هات، چووینه‌گه‌لی چه‌لی دنیا زۆر سارد بوو چووینه‌ ناو ئه‌شکه‌وته‌که‌ی چه‌لی، براده‌ران چووینه‌راو هه‌یوانیکیان کوشه‌ت، به‌لام مردار بوو به‌ مرداریش خواردمان، بۆ رۆژی پاشتر من و خوالیخۆشبوو رووته و خوالیخۆشبوو قادر حه‌سن بۆ راو چووینه سه‌ری ئاوه‌گرده‌ی له‌سه‌ری ئاوه‌گرده‌ی هه‌موو دۆلی هه‌یران دیار بوو، مامه رووته له‌ دوروه مالی که‌ریم ئاغای نازه‌نینی بینی، وتی ئه‌م شه‌وه ده‌چینه مالی که‌ریم ئاغای رووته و که‌ریم ئاغای زۆر برادر بوون به‌هه‌رحال شه‌وه میوانی که‌ریم ئاغای بووین، زۆر خزمه‌تی کردین، به‌یانی گه‌راینه‌وه لای براده‌رانی خۆمان له‌ جیگای خۆمان نه‌مابوون، گه‌رابوونه‌وه بی‌توته‌ی ئیمه‌ش گه‌راینه‌وه بی‌توته، که‌ چووین شه‌هید حمید کاوانی چاوه‌روانی ئیمه‌ی ده‌کرد له‌سه‌ر رۆیشتن بوون بۆ گوندی ریژینه که‌ ئیمه‌ چووینه گوندی ریژینه مام جه‌لال و کاک عومه‌ر و هه‌موو هیژمه‌که‌مان له‌و گونده کۆبوه که‌چی له‌ پاش گه‌رانه‌وه‌ی ئیمه‌ له‌ گوندی شیوه‌شان هه‌وال هاتبوو پاره‌که‌ی ریگای کۆیه به‌یانی دیت مام جه‌لال خۆی و چه‌ند پیشمه‌رگه‌ییک نزیك گوندی شیخ‌خه‌روان پاره‌که‌یان

مامه رووته له‌نیو هه‌قانیدا

له‌قه‌که‌ی ئیمه‌ له‌ هه‌له‌ن بوون پرسیمان گوتیان مام جه‌لال داوای ئیمه‌ی کردووه، بۆ رۆژی دوا‌ی کاک عومه‌ر له‌گه‌ل یه‌ک پیشمه‌رگه‌ گه‌راوه، ئیمه‌ هه‌موومان بووینه هیژمه‌که‌مان له‌گه‌ل مام جه‌لال هه‌ر ئه‌و هیژه بوو توانی ناوچه‌ی شارباژێر و ناوچه‌ی قه‌زای پینچوین پاک بکه‌نه‌وه و شوێنێک زیندوو بکه‌نه‌وه له‌م شه‌ره‌نه‌وه و مامه رووته له‌گه‌ل به‌کتر بووین، بۆیه ده‌لیم مامه رووته باشترین پیشمه‌رگه‌ی شوێنی هه‌یوانیکیان بۆ، له‌ پاش پاککردنه‌وه‌ی

سه‌رده‌سته‌ی ۳ بوو له‌ په‌له‌که‌ی ئیمه‌، له‌ ره‌مه‌زانی ۱۹۶۲ له‌گه‌ل کاک عومه‌ر ده‌بابه گه‌شته‌که‌مان کرد بۆ ناوچه‌ی پشده‌ر بۆ سه‌ردانی هه‌موو ئاغاکان، ئه‌وانه‌ی له‌گه‌ل کاک عومه‌ر بوون: ۱- رووته ۲- حمید ره‌شاش ۳- سه‌دیق ئه‌مین ۴- مامه عه‌دی خه‌یلانی ۵- میکرزی خه‌یلانی ۶- ئه‌حمه‌د بارزانی هه‌ر ئه‌وه‌نده‌م له‌بیره هه‌ر له‌ ره‌مه‌زانی ۱۹۶۲ مام جه‌لال نووسراویکی بۆ کاک عومه‌ر نارد داوای کردبوو به‌ زووترین کات بکه‌نه‌ چه‌می ریژان هه‌ر

هه‌بوو له‌ گوندی شابه‌دین هه‌موو شتی که‌ ریگای رووته ده‌هات، له‌ سالی ۱۹۶۴ که‌ چووینه ئیژان-هه‌مه‌دان له‌به‌ر شه‌ری براکوژی مامه رووته له‌ گه‌لمان بوو، به‌لام کرا به‌ لیپرسراوی په‌یوه‌ندیه‌کانی ئیوان ئیمه‌ و کوردستانی عێراقی، به‌ره‌زانه‌ندی حکومه‌تی ئیژان له‌گه‌ل حه‌مه‌د ئه‌مین ئاغای گوندی بارێ له‌ دوروبه‌ری شارێ یانه‌ بوون دیسان هه‌موو هیژان و برندن له‌ ریگای ئه‌م دوو که‌سه‌نه‌وه‌ی، دوو پیشمه‌رگه‌یان له‌گه‌ل بوو، هه‌ردووکیان برا بوون و له‌کاتی گه‌رانه‌وه‌شان هه‌ر له‌گه‌ل بالی مه‌که‌ته‌ی سیاسی بوو له‌و کاتی‌ش له‌ به‌کره‌جۆش بووین هه‌موومان دراوسێی یه‌کتر بووین من هه‌رچه‌ند جارێک مامه رووته‌م به‌ بیره‌دیه‌وه، په‌نده‌که‌ی کوردیشم به‌بیر دیته‌وه، که‌ ده‌لیت: ئارده‌ی گه‌می قه‌نده‌هارییه هه‌موو شتیکی لێ دێ، ئه‌مه‌ بۆ ئه‌و که‌سه‌نه‌یه سه‌ری له‌ زۆر ئیش ده‌رده‌چێ.

هه‌له‌بجه‌و ئابرووه‌که‌ی حه‌مه‌ فه‌ریق حه‌سه‌ن

رێبوار ئه‌حمه‌د غولام هه‌له‌بجه‌ی

خاتوو (قته‌ چه‌ته‌ی دوکاندارو) ئیجا هه‌له‌بجه‌ی کردووه‌مه‌به‌ست، که‌ به‌ رووداوێک حه‌مه فه‌ریقیان به‌ جۆریک شه‌رمه‌زارکردووه وه‌کو خۆی نووسویه: ((وه‌ک میژمه‌دالیک وه‌ختابوو بېم به‌ دلۆبه ئاوێک و به‌زه‌ویدا رۆچم)) تا ئیستاش شه‌رمه‌زاری ئه‌و دیمه‌نه‌یه‌ له‌ خه‌می ئه‌وه‌دایه، که‌ ئه‌و سێ گه‌شتیاره بیاینی، که‌ گوايه به‌دیار چاوییه‌وه مندالانی هه‌له‌بجه تیان وروکان و ته‌ماته بارانیان کردوون و که‌سه‌ش له‌ سه‌ریان به‌ ده‌نگ نه‌هاتووه به‌ گومانیه‌، که‌ گوايه هاندراين بۆ ئه‌م کاره‌و به‌لایشییه‌وه سه‌یر بووه له‌و ده‌مه‌دا ((قته‌ چه‌ته‌ی ئافره‌ت)) به‌ جلی پیاوانه‌وه دوکاندار بووه و ئاسمان کۆله‌که‌ی وپستوه . تانیستاش له‌ خه‌می ئه‌وه‌دایه، که‌ ئاخۆ ئه‌و سێ گه‌شتیاره به‌ی کارو رووداوه چۆن ویتنی کردیان کیشابیت ؟!.

تۆ هینده ناسک و نیان خۆت به‌رچاو خستووه ئیدی چۆن ئه‌و هه‌سته ناسکه‌ت ریگه‌ی دایت دوا‌ی زیاتر له‌ په‌نجا سال رووداوی ئه‌و منداله هه‌له‌بجه‌یانه ئه‌گه‌ر رووی دایت به‌په‌ته‌ بابته‌ی ناورزاندنی هه‌له‌بجه‌ییک زامداری هیشتا قه‌تماخه‌نگرتوو، که‌ ته‌واوی میژووی ئه‌و شاره‌ به‌ هورمان و شه‌ره‌فمندی و قۆچ بووه بۆ کوردو کوردستان، هه‌میشه‌ش به‌زانی سه‌رو مالی بۆی گه‌راوه‌وه که‌ تازته‌پنیا کیماپارانه‌که‌ی نووسینه‌که‌ی تۆ له‌وه‌دایه جیپۆسایده‌که‌ی سه‌ده‌دام هه‌له‌بجه‌ی کرده سویمولی ئازادیو سه‌رفزای کوردو کوردستان، به‌لام نووسینه‌که‌ی تۆ ناورزاندنی هه‌له‌بجه‌ی هه‌له‌بجه‌ییک کانت کردووه مه‌به‌ست، که‌ هه‌یج هیژیک ئه‌و میژووه پر سه‌ره‌رییه‌ی پێ له‌که‌دارناکریت، ئه‌گه‌ر په‌نجا سال پیش ئیستا ئه‌و منداله هه‌له‌بجه‌یانه ئه‌و کاره‌یان کردبیت دلنیا، که‌ هه‌یج هاندهریکیان له‌ پشته‌وه نه‌بووه، به‌لام له‌ هه‌له‌بجه‌

ززانده‌که‌ی تۆ بیگومانم . به‌هه‌رحال من وه‌ک هه‌له‌بجه‌ییکه‌ی رچه‌له‌کی که‌ باپیرانم هه‌له‌بجه‌یان ئاوه‌دان کردووه‌ته‌وه، ئه‌م چه‌ند دیره‌ت بۆ ده‌نوسم تا هه‌له‌بجه‌ییکه‌کانت راستگزیانه پیناسینم و ((ئه‌و ئابرووه براوه‌ت بۆ بگه‌رینه‌وه)) که‌ زیاتر له‌ په‌نجا ساله ئازارت ده‌دات تا چیت هه‌له‌بجه‌ییکه‌کان قه‌رزارت نه‌بن، ئه‌مه‌ش پاساوی نه‌ بۆ هه‌له‌بجه‌ییکه‌کان چونکه‌ ناسنامه‌و رابردوویکی هینده پیرۆزمان هه‌یه که‌ پپوستان به‌ هه‌یج پیا هه‌لدانیک نییه . ئه‌وه‌ی بۆ چه‌ند رۆژیک چۆبیتته هه‌له‌بجه‌ له‌وه گه‌یشتووه، که‌

هه‌له‌بجه‌ش هه‌میشه جی حه‌شاره‌گه‌و دالده‌ده‌ری لێقه‌موان و شوێنێکیان بووه، هه‌رپه‌یه کاتیک خان ئه‌حمه‌د خانی ئه‌حمه‌د ئاوا کۆده‌تا به‌سه‌ر هه‌لۆخانی باوکیدا ده‌کات و هه‌لۆخان هه‌لدیت دوا‌ی گه‌رانه‌وه‌ی له‌ ئیماره‌تی بادینان و نه‌ینه‌وا . هه‌یج میرو میرنشینیک دالده‌ی نادن، به‌لام له‌ هه‌له‌بجه دالده‌ دهریت و دواتر هه‌ر له‌وی خۆی ته‌یارو ئاماده ده‌کات و ده‌سه‌لات ده‌گریته‌وه ده‌ست، به‌ درێزایی شوێنی

هه‌له‌بجه‌ییکه‌کان پۆشاکێ مۆده‌یان پۆشیوه، حه‌میده خان و رووناک خانی چانی شاعیری مه‌زنی کورد ئه‌حمه‌د موختار جاف و که‌لسوم و ویداد خانی ره‌نیس حه‌مه توفیقی حاجی حه‌مه‌عه‌لی و مامۆستا شوکریه‌ی هاوسه‌ری فه‌رچه‌فه‌نی و زۆری دیکه‌ش، ته‌نانه‌ت (شووشه‌خانی مه‌سیحی هاوسه‌ری ئاجی مه‌یفرۆش زۆر له‌وان له‌ پیشتریش سفور بووه هاوکاری ئاجی هاوسه‌ریشی بووه له‌ دوکانه‌که‌یدا، که‌ مالی خۆیان بووه گه‌واهی ده‌رن.

هه‌له‌بجه‌ به‌هۆی پیشکه‌وتویه‌وه تا که‌ شار بووه که‌ سالانه به‌ریتانیه‌کان بۆ گه‌شتگوزار هاتوونه‌ته‌ ئه‌وی، به‌تایبه‌ت باخی میر، که‌ر ئه‌وه‌ش رووی داییت شه‌رمه‌زار مه‌به‌ و ئاسایی وه‌ریگره، چونکه‌ باش له‌ یادمه‌ کۆتایی حه‌فتاکان بوو شه‌مال سانیی هونه‌رمه‌ندو هه‌ست ناسک له‌به‌ر سه‌ووکایه‌تی پیکردن بۆ ئه‌به‌د رووی له‌ هه‌ولێر کرد. بۆ ئه‌وه چی ده‌لیت که‌ تاسه‌ره‌تای سالی ۲۰۰۰ یش له‌ شاره‌که‌ی کوردستاندا له‌سه‌ر سفوری به‌ تیزاب پلویزو سیمای ئافره‌ت ده‌سووتین، هه‌ر له‌م نزیکه سالانه‌شدا له‌ شاریکی کوردستان خانمه هونه‌رمه‌ندیکی

کوردی هه‌نده‌رائی ئاپۆره‌درا گه‌ر پۆلیس نه‌بوویه شیوشیتالیان ده‌کرده‌وه ؟! ئه‌ی چی ده‌لیت که‌ له‌م سه‌رده‌می عه‌وله‌مه‌دا هه‌ر له‌شاریکی کوردستان زۆری نه‌مابوو خاتوو مه‌رزیه فه‌ریقێ مه‌زته هونه‌رمه‌ند گۆر به‌ده‌رکه‌ن؟ تۆ رخصته‌ له‌ مندالانی سالانی په‌نجاکانی هه‌له‌بجه گرتووه و به‌راوردت کردوون له‌گه‌ل ئه‌وروپا و لاتانی هه‌زاره‌ی دووه‌می زایینی که‌ ره‌نگه‌ ئه‌و دمه‌ هه‌موو کورد خاوه‌ن بروانامه‌ییکه‌ی دکتۆرای تیدا نه‌بوویت، به‌ی شیوه‌ی باست کردوون که‌ گومانی تیدا نییه ئه‌وان بۆ پاره به‌و جۆره پینسوازی له‌ تۆ گه‌شتیاران ده‌کهن خۆت ده‌زانیت له‌وی گه‌ر بکرایه هه‌واش به‌ پاره ده‌بوو. ئه‌دی هه‌ر ئه‌و مرۆف دۆست و گه‌شتیار به‌زیزانه نه‌بوون چه‌کی کۆکوژی و کیمیایان به‌ره‌م هه‌تاو فرۆشتیانه سه‌ه‌ام بۆ قاتو قری کوردو نه‌وه‌ی مندالانی په‌نجاکانی هه‌له‌بجه‌یان پێ شه‌هید کرد.

ئه‌نجا ماوه‌ته‌وه سه‌ر ئه‌وه‌ی خاتو (قته‌چه‌ته‌ت) بۆ بناسینم. (کۆرته ناو باویکی کوردده‌واریمانه و (قته‌ته‌ش کورتکراوی قه‌ته‌یه‌وه) خه‌لکی (نجاری ئیوان شاری پاوه و کومارا) یه‌ چیکێ زۆر جوامیر بووه . تاقه‌ برایه‌کی جوانه‌ه‌ری ده‌بیت و به‌ نارووا ده‌یکوژن و (قته‌ته‌ش) پۆشاکێ پیاوانه (که‌واو سه‌له‌تو و مشکێ) ده‌پۆشین و بکۆزی براکه‌ی ده‌کوژیته‌وه و ته‌رکی دنیا ده‌کات و پاشان له‌ هه‌له‌بجه‌ جینشین ده‌بیت و هه‌له‌بجه‌ییکه‌کانیش زۆر خۆشیان ده‌ویست و هه‌له‌بجه‌یش هینده پیشکه‌وتوو بوون له‌ بیرمه‌ قه‌ته‌ چه‌ته‌ به‌ مه‌سینه‌ییکه‌ مسه‌وه بۆ ده‌ست نوێژ گرتن ده‌هاته حه‌مامه‌که‌ی باپیرم (ئه‌حمه‌دی حه‌مه‌ مراد) و لای هه‌له‌بجه‌ییکه‌کانیش زۆر ئاسایی بوو. (چه‌ته‌ش) نازناویکی کوردانه‌یه بۆ ئه‌و جوامیرانه‌ی که‌ چه‌ورو سته‌می ده‌وله‌ت و زالمیان قبول نه‌کردووه و لینی یاخی بوون، ئه‌وه‌تا رۆژیه‌کانی عێراقیش پیشمه‌رگه‌یان به‌ (عصات) واته چه‌ته‌کان ناو ده‌برد. که‌ به‌راستی شکه‌وتی و میزخاسیه .

تیبینی: ئه‌م بابته‌ وه‌لامه‌م بۆ رۆژنامه‌ی هه‌ولێر نارد، له‌ رۆژگه‌وتی ۲۰۱۰/۲/۴ که‌چی بۆیان پلاوه‌نکرده‌وه، بۆیه له‌ هه‌فته‌نامه‌ی به‌درخان پلاوم کردوه.

نووسه‌ر

یه‌دوللا فهیلی : له ساڵی ١٩٥٨ کاک ئیبراهیم ئەحمەد (سەرنووسەر) روژنامەیی خەبات بوو

چی بوو؟
 - عبداللە مەوادی کۆلتی دواى ھەفتاکان ھات، کە ئێمە روژستینە پشدر ھەبۆلا ناغا ئەوکات کەسی ئاسایى بوو لە پشدر، بە ھەبۆللەم کۆت بۆچی لە پشدر باسی ئیمە ناکی، گوتم: تۆ چی بوویت؟ گوتم ئیمە بۆ ھاتینە پشدر؟ گوتم: تۆ و کاک جەلال ھاتن پارە کۆیکەنەو ھەبۆلا ئیمە بۆ پارە کۆیکەنەو نەچوین، ئیمە چوین بۆ ئەوەى سەرکردەى ھەبۆلەکان ئێزگەو رادیۆمان بۆ ھات، بەر لەو ھەش ئیمە دوو ھەولێ دیکەمان ھەبوو.
 * ئەو ئیزگەییە لەکوێ دانراو کە ھینای؟
 - لە ماوەت، لە سەرھاتادا ھەموو ئەو کەسانەى ئیشیان تیدا دەکرد خەلکی بەغدا بوون، ئەو کەسانەى ئیشیان کرد بریتی بوون لە:
 دواى ئەوەى ئیزگە گەشت ھەولیان بۆ ناردین کۆتیا کەسى شارەزای بواری ھونەریمان گەرکە بۆ ئەسب کردن، چوار کەسى فەلیم نارد بۆ ئەسبەکە، کە بریتی بوون لە ھەباس مەستەفامیکانیکى، جەواد کازم وایەرمەن و کارەبایى، ھەلى ھەسەر مەیکانیکى، داود-کارەبایى.
 * کەواتە ئەگەر لە سەرھاتادا تۆ پەيوونەت ئەگەر پێمان ئەبا، ئەو ئیزگەییە دوست ئەدەبوو؟
 - بە دلنایى ھەو پێمان ھینای.
 * ھەر ئەو کاتەدا پارمەتێ داراییش ھات بۆ حزبی؟
 - بەلى ھەموو شتیگ ھات.
 * ئەى ئەوکات روئی ھەبۆللا پشدری ھەتەران دەکەین
 - ھەبۆللا پشدری ھەتەران دەکەین

شەتیگمان بۆ تەمەن بکری، خۆی بەکسەر کوئی و ئەو ھەوالەى برد و دایە مەکتەبى سیاسى و شای ئێزان، ئیزگەو رادیۆمان بۆ ھات، بەر لەو ھەش ئیمە دوو ھەولێ دیکەمان ھەبوو.
 * ئەو ئیزگەییە لەکوێ دانراو کە ھینای؟
 - لە ماوەت، لە سەرھاتادا ھەموو ئەو کەسانەى ئیشیان تیدا دەکرد خەلکی بەغدا بوون، ئەو کەسانەى ئیشیان کرد بریتی بوون لە:
 دواى ئەوەى ئیزگە گەشت ھەولیان بۆ ناردین کۆتیا کەسى شارەزای بواری ھونەریمان گەرکە بۆ ئەسب کردن، چوار کەسى فەلیم نارد بۆ ئەسبەکە، کە بریتی بوون لە ھەباس مەستەفامیکانیکى، جەواد کازم وایەرمەن و کارەبایى، ھەلى ھەسەر مەیکانیکى، داود-کارەبایى.
 * کەواتە ئەگەر لە سەرھاتادا تۆ پەيوونەت ئەگەر پێمان ئەبا، ئەو ئیزگەییە دوست ئەدەبوو؟
 - بە دلنایى ھەو پێمان ھینای.
 * ھەر ئەو کاتەدا پارمەتێ داراییش ھات بۆ حزبی؟
 - بەلى ھەموو شتیگ ھات.
 * ئەى ئەوکات روئی ھەبۆللا پشدری ھەتەران دەکەین
 - ھەبۆللا پشدری ھەتەران دەکەین

یەدوللا فهیلی

بۆقۆزینەو ھەبۆلەو پەيوونەتەکانمان فراوان بکەین و ئەوان دەلێن چیتان گەرکە بۆتان دەکەین، یانی عیسا پێمان وایگوت، مەبەستی ساواکە، عیساخ کوئی جێبەجێ دەکەم، ئیچا من گوتم روژنامەمان داخراوە، وەزەمان خراپەو پارەمان نییە، بەلکەر

چۆن بەشیر موشر ناسی؟
 - لە کۆنەو بەشیر موشر دەناسم، بەشیر موشر مەرسەدى ئەشخاسى چوولانەو کوردی بوو، ئەوکات من بەرپرسي روژنامەى خەبات بووم و ھەر خۆم دامەزرێنەری روژنامەى خەبات بووم لە ساڵى ١٩٥٨، ئەندامى سەندیکای روژنامەنووسانى عێراقیم، ئیستا تەھەدای ئەوانە دەکەم کە روژنامەنووسن، بەرپرسي روژنامەى خەبات بووم و بەرپرسي دارایی حزبی بووم.
 * ئەوکات دارا توفیق "سەرنووسەر" بوو؟
 - نا کاک، دارا توفیق کئی ھینای،
 * ئەو ئەوکات کئی "سەرنووسەر" بوو؟
 - کاک ئیبراهیم ئەحمەد بوو، کاک برایم و کۆمەلک کەس شتیان لەو روژنامە دەنووسی.
 * بە بروای تۆ جاران یان ئیستا روھوش روژنامەگەری باشترە؟
 - ئەوکات رای راگەیانن باشتر بوو، فراوان بوو، لەھەموو لایەنەکان، بەلام ئەوکات راگەیانن راستییەکانى دەنووسی، نەک وەکو ئیستا تەنیا ئاراستەکراوە بۆ لایەنیک، نابى وای، بەلام ئیستا وایە.
 ھەروەھا گوتم پیویستە ئەو ھەلە

یەدوللا فهیلی یەکیکە لەو کەسانەى کە بەدەگمەن لە راگەیانندەکان دەردەکەوێ، یە قسەى خۆى ھەرزى لە خۆدەرخستن و خۆ ھەلکەشان نییە، خەباتى نەیتى و بەئکو زۆرجارىش خەباتى گيان لەسەردانىشیم کردوو، بۆ ئەو مەبەستە ئە دیدارىکى دوور و درێژدا دواندەمان و ئە چەند بەشیکى تێروتەسەل، کە دابەش دەبى بەسەر ژبانی تابیەتتى خۆى و لقی "ە" پارتنى لە بەغداو دامەزاندنى دەزگای پاراستن و ناسین و ژبانی ئەگەل مەلا مەستەفاو ئیدریس بارزانى و مەسوود بارزانى و مام جەلال و بەشیر مشیر و ھەبیب مەمەد کەریم تا دەگاتە فرێدان و ھەلنەدانى بنەمانەکانەى بۆ ناو گەلى عەلى بەگ، ھەموو ئەوانە لە گەتوگۆ کراوەکە بخویننەو، جگە ئە باسکردنى کتێبخانەى مەکەتۆزى لە بەغدا، کە یە کتێبخانەى ھەمى نۆدەو لەتى و زانستى ناسرا بوو، کە بە ھەولێ ھەبیب ئەمە و مەکرێکى گەورەى شیعوىیەکان بوو لە عێراق، سەرھەتا پرسیمان یەدوللا فهیلی کتێب، ئە وەلامدا گوتمى: ناوى تەواوم عەبد کەریم مورا، ئەدایکۆبى ١٩٣٤ ی بەغدام، یەدوللا کەریم "یەدوللا فهیلی" ناوى گەورەو و ئەو ناوێ منى زۆر پاراستوو، ئە زۆر لە ھەرمانگەکانى ھۆمەت و کۆمپانیان ھەرمانبەر بووم، ئە ساڵانى ١٩٥٠ تا ١٩٥٣ ئە کارگەى رەست و چینی ئەھلى کارکرد، ژمیریار بووم، رەشید عارف کوئى مرقۆبى نیشتمانیەر بوو، کۆب بوو، پارمەتێ پارتنى ددا ئە ھەموو لایەنیک، کۆمپانیای ھەبوو، ھەرچی ئەھلى کورد ھەبوو ھەولتى ددا بیابانە لای خۆى و سوودیاری ئى وەرگێر، ئەو لایەنێ تابیەتە، بەمنێ کۆت ئیزە کۆمپانیایەو ئەھبیبە کارگەى کۆبەھلى دروستکردنى خانووھەرى عێراقیە، دواتر بوو کارگەى کۆماری، ئە سەردەمى ھەبۆلکەریم شام.

ئنا: ھەمید بەدرخان

با کارەساتی ئەنفال بکەین بە ھەوینی تەبایی نیوانمان؟!!

بازنانین سەروکی ھەریم بەینی یاسا مووچەکە چیەندە؟
 ماددەى ٦٧: سەروکایەتى ھەریمى کوردستان دیوانیکى دەبى کە پیکھاتەو دەسەلات و ئەرک و فەرمانەکانى بە یاسا دیاری دەکرین. پیکھاتەو ئەرک و فەرمانەکانى پەرلەمان و ھۆکۆمەت دەزانن، بەلام سەروکایەتى ھەریم تا ئیستا ئەنا سەروکی دیوانى ھەریم و جەنابى سەروکی ھەریم ناسراون، شیبو پیکھاتەکەى تر نازانن، بیکەن بۆ خاترى خوا بوخاترى خوینی ئەو شەھیدانەى کە بەرەوام سویندی پیدەخۆن، بۆ خاترى ھەموو موقەدەساتەکانى تری کوردستان، ئەم پیکھاتەى سەروکایەتى ھەریم دیاری بکەن و بارەگاەکەى بەلناو شارى ھەولیزى پایتەھى فەرمانەکانى ئەنجام بدا جیگرەکەى ئەرک و فەرمانەکانى لە ئەستۆ دەگرێ.
 ئیمە چیەندین جار کوئ بیست بووین، دوور لە چاوى میدیاکان جەنابى سەروکی ھەریم سەفەرى دەروەى کردوو، ئەگەر بە بەر چاوى میدیاکانیشەو سەفەرى کردبیت ئەوا وەفدى یاوهرى پیک ھاتون لە ئەندامانى بنەمالەکەى و ئەندامانى، پارتنەکەى کە سیک لە پیکھاتەى فراکسیۆنەکانى ناو پەرلەمان و ھۆکۆمەتى ئەگەل نەبوو، کەسبیکش جیگرى نەبوو لە کوردستان تا ئەرک و فەرمانەکانى سەروکی ھەریم جێبەجێکات، ئەو یاسایەى، کە نامازەى پیدەکات، دەبى لەم نزیکانە سەروکایەتى ھەریم لەم ئالوزیبانە زنگارى بییت و پیکھاتەکەى تەواو بکریت و جیگرکە ھەلبێزیرى؟

و دوو ژن لەناوچەى دېس بۆ زىدى باوک و باپیرانى لەشارى چەمەمال و بەخاک سپاردنیان لەبانى مەقان لە (٢٠١٠/٤/١٣) بە کۆمەلگۆزى مندالانى کورد کاریگەرییەکى یەکجار زۆرى کردە سەر ھەموو تاکیکى ئەم میللەتە جاریکى دى قەتماغەى برینى بیست و دووسال لەمەوبەرى ھەلوەشانەو، کارەساتى کیمیاپاران و ئەنفال ئەگەرچی زۆر جەرگبەر بوو، بەلام بوون بە پیناسەى میللەتەکان و وای کرد لەناو کۆرو کۆبوونەو ھەلبێزار لە ئاست ئەم تاوانانە، ئەمرۆ وێژدانیان ناارامە بەرامبەر میللەتەکان، بەتابیەتى لەکاتى ھینانەو ھەو تەرمى (١٨٧) مرقۆى کورد لە (٢٠٠٩/٤/١٣) لەناوچەى تەجەف بۆ گوندى (دیبەنى لەرمیان) و ھینانەو ھەو تەرمى (١٠٤) مندال

جینۆسایدی سالی (١٩٤٨) و پەیماننامەى (جینفى) سالی (١٩٤٥)، پەیماننامەى جارى گەردوونى مافەکانى مرقۆى پیشیلکرد، بیدەنگى ئەنجوومەنى ئاسایش و کۆمەلگای نیودەولەتى و زیاتر لە پەنج و لاتى نیوسلامى وای کرد، سەرانى بەس لەخۆبایى بن و بەرەوامى بەکارە قیۆزەکانیان بدن .
 ریکخراوە جیھانییەکان و ئەم ولاتانەى کە ئەوکات بیدەنگیان ھەلبێزار لە ئاست ئەم تاوانانە، ئەمرۆ وێژدانیان ناارامە بەرامبەر میللەتەکان، بەتابیەتى لەکاتى ھینانەو ھەو تەرمى (١٨٧) مرقۆى کورد لە (٢٠٠٩/٤/١٣) لەناوچەى تەجەف بۆ گوندى (دیبەنى لەرمیان) و ھینانەو ھەو تەرمى (١٠٤) مندال

ئى دەدا بەرامبەر بە فەرکردن و لەناوبردنى ھاوئیشتمانیەکانیان لە ژن و مندال و پېرو لای سقیلی کورد ئەو گەلە بى پشتیوانەى، کە جگە لە شاخەکانى کوردستان پەناگەیکە کەى ئەبوو بۆ ئەو بەرگری لەمانەو ھەو خۆى بکات .
 ھۆکۆمەتى ھەریمى کوردستان بریارى داو ھەموو سالیگ (١٤ نیشان) بکات بە یادی ئەنفال، ھەر وەک ئامازەمان پى کرد ئەنفال بە ھەشت قوتاغ جیجەجیگر مەترسیدارتريیان ئەم قوتاغە بوو، کە لە مریان ئەنجام درا (٧ تا ٢٠) نیشان .
 ئەنفال سنور بەزانن و پیشلکارییەکى زەقى مافى مرقۆ بە پێچەوانەى ھەموو پەیماننامە قەدەغەکراوەکانى

گۆزینی جیمزگرافیاى کورد بوو لە مێژووى مرقۆبەتتى جگە لە ھۆلۆکۆستى جولەکەکانى جیھان ئەنفال بە سامناکترین کارەساتى تراژیدیا دادەنرێت ئەم کارە نا مرقۆبەتتى ئەنجامدرا لەلایەن ھیزە سەربازییەکانى عێراق بەپالپەستى جاشە خۆ فرۆشەکان دوا بەدوای جیجەجیگرى پرسیە بەدناوى ئەنفال لەلایەن سەرانى خۆتیرى بەسەى لەناوچوو، ئەو موسەیلەمە درۆزەکانى سەدى بیستەم، زۆر بى شەرمانە لە بلندگۆ ئیزگەو سەر شاشەى تەلفزیۆنەکانیان لەناوەندى بریار لە بەغدا بەدەم کوئتەو ھەو ئابەتەکانى (سورەتى ئەنفال) زورناو چەقەوانەى سەرکەوتتیا

باوکى نيزان
 بیست و دوو سال لەمەو بەر لەسالى (١٩٨٨) لەسەرەتای بەھار بوو بەینی پلانیکى بەرنامە بۆ داریزراو لەلایەن سەرانى تاوانبارى بەسەى لەناو چوو، بە ھەشت قوتاغى یەک لەدوا یەک کارەساتى ئەنفال وانا رەشەکوژى و زیندەبەچالکردنى (١٨٢) ھەزار مرقۆى کورد لە ژن و مندال و پېرو لاو لە زیدی باوک و باپیرانى بە زۆرى زۆردارى رایان گواستن بۆ پیدەشتەکانى باشورى عێراق لەناوچەى (حیجارەو، نوگرە سەلمان و ، بیابانەکانى ئەجەف و دەورووبەرى دېس) زیندە بەچالیان کردن، ئەنجامدانى ئەم کارە بۆ سزینەو ھەو ئاسەوارو کەلتورو

لە تاراوگەو

دەسەلاتەکانى ھەریمى کوردستان عێراق لە غیابى دەستوورى ھەریمدا

لەپروژەى دەستوورى ھەریمى کوردستان، کە ژمارەى سپاردنى ٧٧٧ ی بەریو بەراپەتتى کتێبخانە گشتییەکانى سالی ٢٠٠٩ دراوەتى، پێشەکییەکى بۆ نووسراو من بەشیکى کەسى دەخەم روو تا باسەکە درێژداری نەبیت، ئامازە بەمێژووى پر لە خویناوى و کارەساتبارو چەند چەمکی گرنگ دەکات، وەک: سەروکوتکردنى ئەو ھەو ئەم پێشەکییە بخویننەو ھەو بەراوردى بکات لەگەل ئەو ھەو، کە ئیستا لە کوردستان دەگوزەرێ تووشى شوک و گوومان دەبیت و جۆرەھا پرسیار لەمیشکی دروست دەبیت، چونکە بەر لە ھەلبێزاردنى پەرلەمانى کوردستان پێداریان لەو دەگوزەرکە لەپەرلەمان دەنگى لەسەر بدرى و پەسند بکرى، باشە کە ئەم ھەموو شتە دەزانن بۆ لە بواری پراکتیکى کارى پێنکەن، کەس ریکرە؟ ئاساییە کە خەلکی تووشى گوومان و دلەراوکى ببن، چونکە لە ولاتەکەى ئێمەدا، زۆرتری کۆبوونەو دەگرێ، بەدیان پروژە و پروژە یاسا دەنووسن، بەدەگمەن ئەگەرنا ھىچى ناچیتە بواری جیجەجیگرەو، بۆیە نە ولات پێشەدکەو و نە کوردستان دەبیتە کۆمەلێکى مەدەنى و نیشتمانیکی یەکگرتو و یاساو داد تاپیدا سەرور نابى !
 سەرنجان بۆ چەند مادەو برکەیک رادەکێشم بزانن تاچەند چوونەتە بواری پراکتیزەکردنەو، ماددەى ٢٩ دەسەلاتەکان دیاری

یوسف مەنتک - ئەلمانی

بلاوگرواډيهه کی هونهری گشتیه نه گهل به درخان دهرده چی

به سه ره پهرشتی: مه سعودی مه لا هه مزه
masoud.press@yahoo.com

ژماره ۴۸ - ۱۲۹، ۲۲/۴/۲۰۱۰ ی زاینی

هونهری به درخان له ناو کاستی درامای رۆژگاره ته ریه کانه

کامهران ره ئووف : نه و درامایه ئاوردانه وهیه که له رابردوو، به شیوهیه که باسی ئه مرؤمانی تیا بکهین

مه هوسن

مه سعودی مه لا هه مزه

درامای تیشیه کانه

دراما ئه هونهره گرنگ و کاریه رهیه که جیا له هه موو به شه کانی دیکه هونهره خۆی ده خزیته ناو مالان، سه ره دمانیک بینهری کورد عه و دالی بینینی درامایه کی کوردی بوون، نه وه له کاتیکدا بوو که وێرای نه وهی سه ته لایته و نامیرنی پیشکه و توو بوونی نه بوو، که چی به هه مان شیهوش له بهر نه بوونی ئیمکانیاتی ته کنیکی هونهره مندانی کورد نه یاندنه توانی له ئاست داخواییه کانی بینهری کورد بین و درامایه کانیکیان پیشکش بکه، که تینویتیان پیشکینی، وێرای نه وهی له و سه ره دمه دا هه ندی درامای کوردی به ره هه م هاتوون و تا ئیستاش چی په نجه ی خۆیان له ناو بینایی هونهری کوردی جی هیشته وه.

له و سالانه ی دوایدا هه یج بابه ت و شتیکی غهیره کوردی به قه د دراما دۆبلاژ کرا و ژیرنووسه کانه نه خزانته ناو خیزی کوردی، نه وهش پرسسایه کانیکی دروست کردوو و هه لکانیک هه ن عه و دالی نه وه ن هۆکاره کانی نه و به ریلای و خزانه بزانه.

به ره له هه موو شتیکی ده بی پرسسین وێرای نه وهی نه مرؤ ژماره ی که نهاله کوردیه کانه له ژۆربووندا، وه لی بزچی درامای نوێ به ره هه م ناهه یتر، یا که نه م نه وه درامایانه ی به ره هه م ده هه یترین و جه ماوه رین.

لێرهدا من هه قه یق به که نهاله کوردیه کانه ده ده م له وهی نه وان ده خوازان ژۆرتیرین بینهر بزۆیان په لکش بکه، جا نه وه چۆن و له چ ریگایه ک ده کوری، بیگومان له ریگای کاری جه ماوه ر، به و پنه شیه به شی هه ره ژۆری نه وه درامایانه ی له ئیستادا که نهاله کوردیه کانه دۆبلاژی ده کهن جه ماوه رین، بزیه ده وتا من بلنم له ۸۰٪ جه ماوه ر نه وهی که نهاله کوردیه کانه له ریگای دراما دۆبلاژ کرا و کانه وه په یدا بوونه، له وهش سه ره تر نه وهیه که ژۆرجار له به نه بوون یا ده شه ته که وتی درامای نوێ جه ماوه ر نه وهی که نهاله کانه پنا بز درامای کۆنی جه ماوه ر نه وهی، که نه وه درامایانه ی له ده یه کانی کۆتایی سه ده ی بیسته م نه یاش کران، دیاره نه وهش هۆکاریه کی گرنگی په لکش کوردی جه ماوه ره به رووی ته له فزیه نه کانه. لێرهدا پرسسای نه وهیه که بزچی هونهره مندانی کورد تا ئیستا نه یانتوانیوه هه کۆ پیوست درامای ئاست به رز به ره هه م به یتر، ئایا حکومه ت هۆکاره یان نه وه خودی هونهره مندانه خۆیان هۆکارن؟

به بروای له رووی داینگردنی بو ده وه حکومه ت خه تابار نییه له به رامه به نه وهی که هونهره مندانه خه تابارن، چۆنکه هه ره نه وه سه ته لایته نه ورۆزه ی براده ریه کی فه رمانه بیریان که ژۆر به که میش ده وای ده کرد و هه ره موو چی وه ده گرت باسی له دا هه یانه کانیان ده کرد، که چی ئیستا ۱۲ دراما له ناو هه که جه ی نه وه سه ته لایته که وتوووه نه وه هونهره مندانه به سه دان ملیۆنیان له پاره ی حکومه ت وه ره گرتوووه به ره هه م کانیسیان شیاوی نه یاشان دان نین و رووی جه ماوه رین نییه، چۆنکه ئیستا بینهری کورد چاوی کراوه ته وه وه هه کۆ جارن ناچار نییه سه یری هه موو درامایه ک بکا. دوا قسه کانه پرسسایه کیه: له کاتیکدا ئاگادارم که ته له فزیه ی ناوخ هه یه به ده فته ره دۆلاری له کرینی درامایه کی دۆبلاژ خه ره کردوو، ئایا ده بی هه مان نه وه ته له فزیه ی نه واده بی نه وه پاره یه له به ره هه م هه یترانه ی درامایه کی چاکی کوردی خه ره بکا، یان نه وه ته له فزیه ی کوردیه کانه خۆیان گرتوووه به کرین و نه امایشکردنی درامای دۆبلاژی غهیره کوردی.

درامای رۆژگاره ته ریه کانه، که به ره هه سی به رنوه به رایه تسی گشتی سینه مایه، هونهره مند کامهران ره ئووف کاری دهره یترانه ی ژۆر کردوووه کۆمه لیک له هونهره مندانی شاره کانی کوردستان وه کۆ نه کته ره کاربان له دراماکه کردوووه، ستافی به درخان له رپۆرتاژیکدا ستافی نه وه درامایه یان به سه ره کردوووه...

ئا: هونهری به درخان

له ده سته ی کاتیکدا کامهران ره ئووف، دهره یترانه ی دراماکه دهریاره ی هۆکاری هه لپه زاردنی نه وه سینارییه یه، که له نه سلدا نه وه سینارییه یه عه ره یه، گوته ی په یوه ندی به وه وه نییه ده قه که کوردی یا عه ره بی یا به ریتانی بی، هه موو ده قه یق و هه موو رۆمان یان شانزه گریه ک حاله تیکی ئینسانیه و ده وتانی نه وه حاله ته مرؤقایه تیه حاله تیکی لی هه لیتجی که وا کونجابه ی له گه ل بیرو بزچوونی دهره یتره یا سیناریست کاری له سه ره ده کا، رۆمانی القریبان ی غایه عومه ر رۆمانیکه باسی سالانی په نجا ده کا، هه موو نه وه په یوه ندیه ی که له زمینی کارکته ره کانه و بوونی کارکته ره کانه ژۆر ژۆر نزیکن له حاله تسی کۆمه لایه تی، ئابوووری، سیاسی میله ته ی کورد، بزیه نه وه م هه لپه زارد که

فؤاد جهلال، سهلام کۆبی، کامهران ره ئووف، سهباح عه بدوله رحمان

نه مه ئاوردانه وهیه که له میژوو به شیوهیه که باسی نه مرؤمانی تیا بکهین، له و درامایه من باس له میژوو ناکه م به قه د نه وهی میژوو به کاردینم بز حاله تیکی مرؤقایه تی. دهریاره ی هه لپه زاردنی شاری کزیه بز وینه گرتن دراماکه، کامهرانی دهره یتره گوته: له شاره کانی هه ولیر و سلیمانی بازاره کانه وه کۆ تیرازه کۆنه که ماوه ته وه، نه وهش یارمه تی من ده دا وه کۆ دهره یتره ی که بتوانم کامه ر، نه کته ره ئازاد بکه م و بتوانم چ جو له ی نه کته ره، چ جو له ی کامه ر ئازاد بک. له و درامایه دا هونهره مندانه ته وای کوردستان به شدان، بز ئامانج له و کۆ به شداریه، کامهران ره ئووف گوته: که کار ده کم تابه ته ندیه کی پیوه نییه که بلنی نه وه بز شاری سلیمانی، هه ره کاریکم کردی نه کته ره له بواری شانزه دا یا قیلمساری بی، نه کته ره نه مریدی بز هه ولیر یا ده کۆ، هه سه م به ته واپوونی نه وه کاره م نه کردوووه، نه کته ره له سالی هه شتاگان تا کۆ نه مرؤ لیک بدیه ته وه و سه یه ر بکه ی، یه که م هونهره مند که گه ورته ترین ژماره به ره هه م بر دووه بز شاری هه ولیر، که ۱۴ به ره هه م بر دووه بز شاری هه ولیر، که نه میسته وه نه مه زانیوه هونهره مندیه کی دیکه

دایکی ئاریان و کاوهی نه حمه د میرزا له دیمه نیکه دراماکه دا

له و درامایه دا هونهره مندانه ته وای کوردستان به شدان، بز ئامانج له و کۆ به شداریه، کامهران ره ئووف گوته: که کار ده کم تابه ته ندیه کی پیوه نییه که بلنی نه وه بز شاری سلیمانی، هه ره کاریکم کردی نه کته ره له بواری شانزه دا یا قیلمساری بی، نه کته ره نه مریدی بز هه ولیر یا ده کۆ، هه سه م به ته واپوونی نه وه کاره م نه کردوووه، نه کته ره له سالی هه شتاگان تا کۆ نه مرؤ لیک بدیه ته وه و سه یه ر بکه ی، یه که م هونهره مند که گه ورته ترین ژماره به ره هه م بر دووه بز شاری هه ولیر، که ۱۴ به ره هه م بر دووه بز شاری هه ولیر، که نه میسته وه نه مه زانیوه هونهره مندیه کی دیکه

داینین، له رووی هونهره شه وه ئیمه هه میشه په نامان بر دووه بز خه لکی دهره وه ی ولاتی خۆمان تا بیانیه یین و کاری هونهریان پی بکهین، به لام با نه وه مان له به ره نه چی سالانیکه حکومه ت و ده ولت و ولات به رپوه ده به یین، له پال نه وانه شه دا ته له فزیه مندانه هه بووه قیلم هه بووه خه لکانی بیانیه ش هاتوون پر به پیستی خۆیان هاتوون هه گبه ی خۆیان پر کردوووه رۆیشه و نه ته وه، ئیمه ش له پال نه وانه دا کۆمه لیک ته جروبه ی تازه و باشمان وه ره گرتوووه، که وانا تارانه ئیمه ی هونهره مندانه ی کورد په نا به رینه به ر هیتانی خه لک له دهره وه ی ولات.

هه ره ها پنه شه و گوته شی: وه کۆ پنه شه و یه کیکم له وه که سه انه ی ده مه ی له بواره که ی خۆم ئیبداع

تاریق ئاگره یی له دیمه نیکه دراماکه دا

پیوه بی هه موو تابلۆکه ناشیرین ده کا، نه وه ته کۆینه جوانه ش به خۆشه و پیستی و عیشه ی به شداران ده کری. له کۆتایی کۆنه کانی کامهران ره ئووف، به پیوستی زانی سوپاسی هه ریه که له وه زاره تی رۆشنیری و حاکم شاکرو ناسر حه سه ن و خه لکی شاری کۆیه بکات. دواتر هونهره مند تاریق ئاگره یی وه کۆ نه کته ریه کی به شدان له شانزه گریه که دهریاری رۆلی خۆی له و درامایه گوته: له و درامایه دا من رۆلی به رپوه به یری پۆلیس ده بینم، هۆکاری به شداریک دینیشم له و درامایه بز نه وه ده که ریته وه دوا ی پرسسایکردن که یسته نه وه قه ناعه ته ی که ئاستی دراماکه له ئاستیه به شداری تیدا بکه م. هه ره ها پنه شه و نه به رد وه کۆ به رپوه به یری وینه گرتی دراماکه و دهریاره ی کارکردنی له و درامایه گوته: خۆشه حاله که دیسان هاتوومه ته وه ناو کۆره پانه که وه ده سته داوه ته وه کامه ر، بز کاریکی هونهری که وه، که نه ویش درامای رۆژگاره ته ریه کانه ه له گه ل هونهره مند کامهران ره ئووف، سالانیکه من دابروم له دوا ی مه می ئالانه وه تا ئیستا ئیشیکه دیکه ی له و بابه ته م نه کردوووه، هه له به ته ئیشی ورده م کردوووه، به لام به و زه خامه ته نا، نه و توانیه ی ئیستاله خۆمه د به یینم یان لای خه لکانیک هه له سه نگاندم بز ده کهن بز نه وه ی بزانه توانای من چیه، من به راستی ده یگه ریمه وه بز مه می ئالان، له وێوه من قیری ژۆر شه بوم، ئیستاش نه وه کاری ده یکه یین هه موو حیساباتیکی به وردی بز ده کهن، هه رگیز له گه ل نه واده ییم کلپه ی بز کرا و بلاو کرایه وه. ئیمه ی کورد خۆمان به که میه ک

مه حمه د نه حمه د نه ریلی ستایشی کاوه کاوانی ده کا

کاوه کاوانی

جه ماوه ر بکه م. شیاوی کۆته کۆرانی لێزمه و له هه ولیر له ماوه ی رابردو له لایه ن که نالی هه ولیریه ته له فزیه ی گه لی کوردستان کلپه ی بز کرا و بلاو کرایه وه.

نه ویه گوته لێزمه و بزانه سه قه تی ناکا. هه ره له سه زگی نه وه قسه یه وه مه حمه د نه حمه د ده لی: ئیستا کاوه کاوانی کۆرانی لێزمه و له هه ولیریه ی ژۆر جوان گوته وه، ژۆر دلخۆشم و پی سه ریلنم. دهریاره ی نه وه قسه یه ی نه ریلی، له لیدوانیکدا کاوه کاوانی گوته: ژۆر دلخۆشم که گه وره هونهره مند کورد و شاری هه ولیر مه حمه د نه حمه د نه ریلی نه وه قسه یه ی کردوووه رای وا باشه له سه ره م، نه وه یه که م شوین نییه که هونهره مند نه وه قسه یه ی لیده کا، به لکو له شوینی دیکه ش باسی نه وه شه تی کردوووه، منیش به ره دوام به به پرسسایه تیه وه کارم کردوووه، له و کۆرانیه شه دا هه ولیدا به ره مه که باشتر له ئاستی خۆی پیشکه شی

گه وره هونهره مند مه حمه د نه حمه د نه ریلی

هونهری به درخان گه وره هونهره مند مه حمه د نه حمه د نه ریلی

له شائوڤه گه پوڤته

له شائوڤه (۹)

هيو سواد

سهدهى بېستهم زورى بۇ مرؤفايه‌تى له هه‌گه‌دا هه‌لگر تيوو، په‌گه‌م چار بوو له ميژوودا مرؤفايه‌تى به‌م قوناغه‌دا تپه‌ر بېت. قوناغه‌كەش هه‌ر لاي نه‌ته‌وه‌يه‌ك بانولا تېك گرنك نه‌بوو، به‌لكو په‌يوه‌ست بوو به‌گشت مرؤفايه‌تى. مرؤفايه‌تى تووشى دوو جه‌نگى نه‌گرېسى جيهانى كاوكه‌ر بوون. ئەم دوو جه‌نگى سهره‌تاي سه‌دهى بېستهم كارىگرى خۆى به‌سه‌ر نيوه‌كه‌ى ديكه‌ى كوتاي سه‌ده‌كه‌ هه‌بوو، چه‌ندىن جه‌نگى بچووكتر له‌نيوه‌ى دووه‌ى سه‌دهى بېستهم سه‌ريان هه‌لدايه‌وه. له شويټىك جه‌نگ ده‌وستا له شويټىكى ديكه‌ى له‌نيوان دوو ولاىتى ديكه‌ جه‌نگ هه‌له‌دگير سا، سه‌ربارى نه‌وه‌ى چه‌ندىن شوژر و كوده‌تاي سه‌ربازى رووياندا. راسته‌ى ئەم شوژر شانه زوربه‌يان دزى زوردارى و چه‌وسانه‌وه‌و جينؤسايدو ره‌گه‌ز به‌رستى و برسېته‌ى و نايه‌كسانى بوو، به‌لام گرؤيه‌كى زور له‌سه‌ر كۆى زهوى دروست بوو، ده‌توانين بلبين به‌درىژايى سه‌دهى بېستهم ئازاوه‌و گرؤى و شه‌ر و ناكۆكى و دژايه‌تى كردنى پيكت و ململاننى پر چه‌كردنى ولاتان كۆى زهوى پوژى بوو، به‌شويټه‌يه‌ك هه‌ست ده‌كرا كه زهوى له‌سه‌ر گرناكيه‌ هه‌ميشه له‌گرو له‌زينه‌وه به‌رده‌وامه. ليزه‌دا هه‌ستىكى جيهانى دروست بوو، كه بانگه‌شه‌ى به‌رنگه‌ر بوونه‌وى زوردارى و داگيركه‌ر و چه‌وسانه‌وه‌ ده‌ستى پيكت. هه‌سته‌كه‌ له بايه‌خدان به‌ مندالان و به‌رگيركردن له‌مافى ئافره‌تان و دژايه‌تى كردنى داگيركه‌ر و ره‌گه‌ز به‌رستى خۆى بيه‌وه ليزه‌نى داكۆكى كردن له‌مافى مرؤف دامه‌زراو له‌هه‌موو گوڤه‌يه‌كى ئەم جيهانه پيشوازى ليكرا. ئەمه‌ش رهنگانه‌وه‌ى خۆى هه‌بوو له‌سه‌ر ئەده‌ب و هونه‌ر له سه‌ده‌ى بېستهمدا، چه‌ندىن شاعير و روماننوس و ميوزيكن و وپنه‌كيشى به‌توانا سه‌ريان هه‌لدا، كه هه‌ميشه بانگه‌شه‌ى سه‌ر به‌ستيان ده‌كرد، به‌مه‌ش له هه‌موو جيهاندا ناوبانگيان ده‌ركرد نه‌ك به‌ ته‌نها له‌به‌ر نه‌وه‌ى هونه‌ره‌كه‌يان به‌رزبوو، به‌لكو هه‌ميشه بانگه‌وازيان بۇ مرؤفايه‌تى و مافى مرؤف ده‌كرد.

شانؤش به‌هه‌مان شيوه‌ وه‌ك چه‌كيك كارىگر و به‌توانا بۇ به‌رنگارى كردن له‌مافى مرؤف هاته مه‌يدانه‌وه، له شانؤى تووره‌و توندوتىژى بۇ شانؤى بريختى و له‌ويشه‌و بۇ پيشره‌و شوژر شكريى. له ريباليمه‌وه بۇ ريباليسى سؤشالېستى، هه‌زاره‌ها شانؤى نووسرا، كه باسى له مرؤفايه‌تى ده‌كردو گوزارشى له‌ژيانى مرؤف ده‌كرد، چ له‌رووى كۆمه‌لايه‌تى بېت يان رامىارى هه‌ر چه‌نده رامىارى رووبه‌ريكى فراوانترى داگير كردبوو له باهه‌تانه‌ى شانؤه‌گرېيه‌كان. شانؤى رامىارى و شانؤى ئايدريلؤجى و شانؤى ره‌خه‌بى و چه‌ندىن شيوازو ريبازو ريبورتوارى شانؤى سه‌ريان هه‌لدا، ئەمانه‌ش هه‌موو له‌پيناو داكۆكى كردن له‌مافى مرؤف و هاندانى بۇ شوژر شكريى و رووبه‌روبوونه‌وه‌ى زولم و سته‌مكارى، شانؤ له‌ سه‌ده‌يدا وا ده‌هاته به‌رچاو وه‌ك بلتى په‌مجاره جه‌نگ له‌دزى شه‌ر و سته‌مكارى به‌رپا ده‌كات.

شانؤ بوو به‌مېنه‌رى گفتوگؤر كردن و گوزارش كردن له تيروانينه‌كان و را جيباوازه‌كان، شانؤ له هه‌گه‌بېدا راى زور توند و كارىگرى ده‌شاردا بوو ئەوه‌تا كارىگره‌رتريپان داواكه‌ى بريخت بوو كه ده‌يگوت گرنك نيه‌ جيهان شى بكه‌ينه‌وه، به‌لكو پيوسته بيگزين ئەم وته‌يه‌ش بووه هه‌ويى سه‌دان شانؤه‌گرى. له ولاتانى جيهانى سينيهميش رهنگانه‌وه‌ى ئەم ره‌وتانه به‌ ئاشكرا دياريو، بريخت و بسكاتر و گرؤگى و تېنسى و ليامز و ئارسه‌ر ميلله‌ر و بيه‌ر فايس و عه‌مانوئيل رۇلس و لؤركا ببوون به سيمبولى نيشتمانپه‌روه‌رى و مرؤفايه‌تى، شانؤه‌گرېيه‌كانى ئەم زاتانه‌يان كردبووه هۆيه‌ك بۇ گوزارشى كردن له مه‌ينه‌تى و چه‌وسانه‌وه‌و زوردارى. ئەم خه‌نه مرؤفايه‌تپه‌ له‌هواى ته‌واو بوونى جه‌نگى جيهانى دووه‌م سه‌رپه‌لداو له هه‌فتاكانى سه‌ده‌ى بېستهم گه‌شته‌ لووتكه. له‌واتر ده‌ببىن تووشى پاشه‌گه‌ردانى بووه ئەمه‌ش به‌هۆى سه‌ره‌لدانى هه‌ستى بيزارى له لايه‌ن ميلله‌تان به‌ تايبه‌تى ئەديب و هونه‌رمه‌ندان. ئەم ميلله‌تانه‌ى له‌ژير چه‌وسانه‌وه بوون زياتر چه‌وسانه‌وه، ئەوانه‌ى چه‌وسينه‌ر بوون به‌ره‌و سه‌رگه‌ردانى رۇيشتن و هه‌نديكيشيان به‌ره‌و له‌خۆبايى بوون. روخانى په‌كه‌تى سؤقيه‌تى كارىگرېيه‌كى زورى هه‌بوو. جيهان بووه جيهانى يېگن و چه‌مسه‌ر، شيعه‌ر و ئەده‌ب و هونه‌ر نه‌يانتوانى كه‌له‌پياوان به‌ره‌م به‌يستن. ئەمانه‌ زياتر به‌ره‌و نوخه رۇيشتن، شيعه‌ر بۇ كۆمه‌لى كس و وپنه‌ بۇ رازاندنه‌وه‌ى ديوارى مسال و ريستورانتە‌كان و ميوزىك بۇ ئاهه‌نگى سه‌ماو هه‌له‌رېن و باهه‌تانه‌ى سينيهم ماو شانؤ به‌ره‌و سېكس و ماده‌ هؤشه‌ره‌كان و توندوتىژى چوو، وه‌ك به‌رهنكاربوونه‌وه‌و رهنگانه‌وه‌ى ئەم هه‌موو مه‌ينه‌تپه‌ شانؤى ئەمومونگه‌رى سه‌رپه‌لدا.

ئەم شانؤه‌گرېيه‌ش ياخود ئەم ديارده‌يه‌كى جيهانىبه‌و گوزارشى له نه‌ته‌وه‌يه‌كى پيوه ديار نيه‌، به‌لكو ديارده‌يه‌كى جيهانىبه‌و گوزارشى له بيزارى و داخراوى و ون بوون و چه‌وسانه‌وه ده‌كات.

"نازاره‌كانى ژنيك" له نيوان هه‌مام و نااماده‌ي غه‌ريزه‌دا

هه‌يه، ئەگه‌ر ئەوانه هه‌مويان مه‌به‌ستيان نيه‌يه قسه‌ له‌سه‌ر غه‌ريزه سيكسيه‌كان به‌كن، بۇ هه‌مام ده‌كەن به‌ سه‌حه‌نى نايىش بۇ ژنيك كه تالاي ته‌نباي ده‌كيشيت، ئەى ئەكته‌ريك كه روليكى له‌و شيوه‌يه ئەدا ده‌كات ده‌بيت له‌وه‌حالى نه‌بيت كه به‌شيكى گه‌وره‌ى نازاره‌كانى ژنيك كاتيك مي‌رده‌كه‌ى لىى دورده‌كه‌يه‌وه‌و ژنه‌كەش له هه‌ره‌تى لاوييه له سېكس و بۆشايى تيرنه‌كردنى غه‌ريزه سيكسيه‌كانه‌وه به‌رجه‌سته ده‌بيت، ئەى بۇ ده‌بيت ئەو حاله‌ته له ئەداكردنى ئەو ئەكته‌ره ون بيت، شه‌ره‌ما يا تپه‌گه‌يشتن!!!! خاليكى تر كه قسه هه‌لبگرېت ئەو شيوازه‌رباليميه‌بووه كه نايه‌سه‌كه له‌ريگه‌يه‌وه به‌ريوه‌چوو، نايه‌سه‌كه به‌ده‌ر له هه‌ندى حاله‌تى جوانكارى له ئاوپته‌كردنى ئەكته‌ره‌كه به توخمه‌كانى ترى سه‌ر شانؤ، خه‌يالى تپا نه‌بوو، به تايبه‌تپيش ئەداكردنى دلغين به‌شيوه‌يه‌كى به‌رچاو رووكه‌ش و له‌سه‌ر يه‌ك وه‌ته‌ر يارپه‌ده‌كرد، چونكه ئاشكرايه نايه‌شى مۆندراما(تاك ئەكته‌ر) زور پيويسى به‌ خه‌يال و فه‌تتايزايه له هه‌ردوو بوارى نواندن و نه‌شته‌رگه‌رى ده‌ره‌تان، من له هه‌موو نايه‌سه‌كه جه‌گه له چه‌ند حاله‌تپيكي بچوو كه نه‌بيت، ژنيكى عاشقم نه‌بينى، ژنيكى تامه‌زرؤم نه‌بينى، ژنيكى كلؤلم نه‌بينى، ته‌نه‌ ژنيكى تووره‌و وشيارم بينى، ژنيك تپه‌ده‌كات كه به‌شيك ئۆبالي حاله‌تى ئيستاي بۇ خۆى و كلتورى كۆمه‌لگه‌كه‌ى ده‌گه‌رپه‌وه، چونكه هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه په‌روه‌رده‌يه‌كى ته‌ندروست و وشيارپه‌يه‌كى پيويسىتان نيه‌يه كه بتوانن هه‌ميشه بايه‌خ به جوانكردنى خۆيان و كه‌سايه‌تى خۆيان بده‌ن بۇ ئەوه‌ى بتوانن سه‌رنجى هاوسه‌ره‌كانيان به‌لاى خۆيان رابگيشتن و وايان لپيكن بير له ژنانى ده‌روه نه‌كه‌نه‌وه.

له رووى نووسين و دارشته‌وه نايه‌سه‌كه ساده‌ي و راسته‌وخۆي و سه‌رد به‌سه‌رپيدا زال بوو، ده‌كرا زياتر حاله‌ته‌كان چر (ئېختزال) بگريشه‌وه جوانكارى زياتر به زمانى نايه‌سه‌كه ببه‌خشرېت. ئەوه‌ى زياتر ئەو نايه‌سه‌ى له نايه‌شه هاوشيوه‌كانى جياده‌كردوه، باسكردنى رولى سه‌لبى به‌شيكى زورى چالاكوان و ريخراوه‌كانى ژنان بوو، كه زور جار زورپه‌نى ئەو كه‌سانه‌ى له ريخراوانه كار ده‌كەن يا ته‌رحى تايبه‌تيان به‌ پرسى ژن هه‌يه، خۆيان بروايان به‌و ته‌رحه نيه‌يه و له ژيانى تايبه‌تى خۆيان پېچه‌وانه ره‌فتار ده‌كەن، نايه‌سه‌كه‌ش له‌م بواره نمونه‌ى ئاشكراى له واقيعى كوردى تپابوو، زورېك له‌و ريخراو چالاكوانه‌ش كاتيك كه ژن هاندەه‌ن كه پيداكردى له‌سه‌ر مافه‌كانى خۆى بكات، به‌رانبه‌ر ئەوه چاره‌سه‌رى گونجاويان پى نيه‌يه ئەگه‌ر به‌يانى ئەو پيداكريه‌يه به جيابوونه‌وه كوتايى هات، زورجار ژنه‌كه تووشى بئوميدى و سه‌رلېشؤوان ده‌بيت، له‌به‌ر ئەوه‌ى هيج كام له‌و ريخراوانه به‌رنامه‌يه‌كى ديياريكروايان نيه‌يه بۇ پارمه‌تيدانى ئەو ژنانه‌ى كه له مي‌رده‌كانيان جياده‌ينه‌وه، ئەمه‌ش لايه‌نپيكي ئيجابى نايه‌سه‌كه بوو.

له كوتاييدا ده‌مه‌ويت ئەوه بليم كه له‌م جوژه نايه‌شانه مه‌به‌ستى نايه‌سه‌كه شيوازو فؤرمى نايه‌سه‌كه ديارپه‌ده‌كات، بۇيه ئەگه‌ر ده‌ره‌يته‌ريك نايه‌شيكى له‌م شيوه‌يه له روانگه‌ى كارى ريخراوه‌يى وشياركردنه‌وه به‌رگيركردن له مافه‌كانى ژن نايه‌شيكات، ئەو كاته فؤرمى نايه‌سه‌كه پيويسى به شيوازيكى ساده‌و راسته‌وخۆ هه‌يه وه‌ك ئەوه‌ى له‌م نايه‌شه ديمان، به‌لام ئەگه‌ر مه‌به‌ست له نايه‌سه‌كه پيش ئەوه‌ى پرسىكى فيمينيسى و پيداكردى له مافه‌كانى ژن بيت، نايه‌شيكى هونه‌رى پر جوانكارى بيت، ده‌بيت زياتر له‌وه‌ى بينيمان خه‌يال و فه‌تتايزاو لوكه‌پيشى جوان وجوره‌تى تپادا هه‌بيت، چونكه سه‌ردو گيزانه‌وه‌ى ساده‌ كارى شانؤكار نيه‌، داهيتانى شانؤكار له نووسه‌رو ئەكته‌رو ده‌ره‌ته‌ر به‌نده به‌و حاله‌ته ئيداعيه‌يى له فؤرم و فه‌زاو ديده‌كا جوانكارپه‌يى له‌سه‌ر سته‌يح نايه‌شه‌كردن و له‌وه‌ى ئەو داهيته‌ره له كه‌سانى تر جياده‌كردته‌وه.

پيشه‌بپه‌كانى ژنان، ته‌رحه‌كانيان له يه‌كتىر نزيكه‌ديه‌وه‌و زورپه‌نى كاتيش دروشمه‌كانى ئەو ريخراوانه ده‌كەن به باهه‌تى ئەو نايه‌شانه، بۇيه به‌رده‌وامى ئەم شيوه نايه‌شانه پرسىيار ده‌خاته سه‌ر ئاست و توانا به‌هه‌رى نووسه‌رو ده‌ره‌يته‌ره شانؤپه‌كانى كوردستان، كه هه‌ميشه له بازنه‌يه‌كى بى كوتايى ده‌خولپه‌وه ناتوان له ده‌روه‌ي هزر و مه‌عريفه‌تى ده‌روه‌به‌ريان كار يه‌كن و باهت و فؤرمى تازه بخولقېن.

نازاره‌كانى ژنيك ناويتشانى ئەو نايه‌شه شانؤپه‌يه تاك ئەكته‌ريه‌يه (مۆندراما) به بوو كه ئيواره‌ى رۆى ۴/۱۰ له په‌راوىزى پېچه‌مين پيشانگه‌ى نيو ده‌وله‌تى كتپ، له هۆلى پيشانگه‌ى نيو ده‌وله‌تى هه‌ولير نايه‌شكرا، ئەم نايه‌شه له نووسين و ده‌ره‌يتيانى هيو سواد و نايه‌شكردنى (دلغين موخسين) وه‌ك پاله‌وانى نايه‌شه‌كه‌و (هيو) نايه‌ته‌مواله‌غه‌ه‌ر بليم كاركردنى شانؤ له‌سه‌ر پرسى ژن خه‌ريكه وه‌ك مۆديليكي خۆى نيشاندە‌دات و له‌و چه‌ند ساله‌ى دوايى رهنه‌گ ئەم پرسه به‌شيوه‌يه‌كى سه‌ره‌كى و لاوه‌كى، راسته‌وخۆ و ناراسته‌وخۆ بوويته باهه‌تى زورپه‌نى نايه‌شه شانؤپه‌كانى كوردستان و ئەو نايه‌شه كوردپه‌كانه‌ش كه له هه‌نده‌ران پيشكه‌شه‌ده‌كردن، به‌جوژيك هه‌سته‌كه‌ين زورېك له‌و نايه‌شانه له فؤرم و باهت له‌يه‌كه‌وه نزيكن و زور جارپيش زور له يه‌كتى ده‌چن، ده‌كرېت ئەو ديارده‌يه‌ش له دوو لايه‌ن ليكه‌ديه‌وه، له لايه‌نى كۆمه‌لايه‌تى و مرؤفدوستى و مافه‌كانى تاك، رهنه‌گ ئەم شيوازه كاركردنه‌هه‌يه‌كه‌ى باش بيت به‌سه‌ر په‌كتيك له پرسه گرنك و هه‌نووه‌بپه‌كانى كۆمه‌لگاو هه‌وليكى باش بيت بۇ چاكتركردنى بوارى دادوه‌رى كۆمه‌لايه‌تى و دايبكردنى په‌كسانى نيوان ره‌گه‌زكه‌نى كۆمه‌لگا له نيو مي، كه‌واته ئەگه‌ر ته‌نها له‌م روانگه‌يه‌وه سه‌يرى ديارده‌كه‌ بگه‌ين رهنه‌گ به‌شيوه‌يه‌كى ئه‌رىتى به‌ويه‌وه، لايه‌نى دووه‌م كه خۆى له لايه‌نى هونه‌رى و جوانكارى و داهيتانى هونه‌رى ده‌بيسته‌وه، رهنه‌گ دووباره‌بوونه‌وه‌ى ئەم نايه‌شانه به هزر و فؤرمى هاوشيوه‌و ويچوو، نيشانه‌يه‌كى گه‌روه‌ى پرسىيار بخاته سه‌ر ئەم ديارده‌يه له رووه هونه‌ريه‌كه‌يه‌وه هه‌موو ئەو شانؤكارانه‌ش بخاته ژير پرسىيار، كه فاكته‌ريكى دروستبوون و به‌رده‌وامى ئەو ديارده‌ين، له‌به‌ر ئەوه‌ى ئەگه‌ر ئەو گريمانه‌يه‌مان قه‌بول بيت كه رهنه‌گ ئەو نايه‌شانه له‌رووى باهه‌ته‌وه قه‌بولبگرين، ئەوه هه‌رگيزاو هه‌رگيز دووباره بوونه‌وه‌ى ئەو نايه‌شانه له‌رووى لۆكه‌پيش و فؤرم جيگه‌ى قه‌بول نيه‌يه، ده‌گه‌رپه‌وه سه‌ر گريمانه‌كه و ده‌ليم ته‌نانه‌ت له‌رووى باهه‌تپيش دووباره بوونه‌وه‌و سى باره بوونه‌وه‌ى پرسىكى دياريكراو له بۆته‌يه‌كى ويچوو رهنه‌گ باه‌خيكى فيكرى ئەوتوى نه‌بيت و هيج ئيزافه‌يه‌ك نه‌خاته سه‌ر ئەسلى پرسه‌كه.

ئەوه‌ى زياترپيش ئەو ديارده‌يه‌ى دروستكردوه ئەوه‌يه، كه زورپه‌نى ئەو نايه‌شه شانؤپه‌كانى له‌م بواره پيشكه‌شه‌ده‌كردن پيشت به نووسه‌رى خۆمالي ده‌به‌ستيت، واته تېكسه‌تان كوردپين و زورجارپيش له لايه‌ن خودى ده‌ره‌يته‌ره‌كانه‌وه نووسراوه‌ته‌وه، ئاشكراشه زورپه‌نى ئەو نووسه‌رو ده‌ره‌يته‌رانه له‌ژير كارىگرېيه ريخراوه‌كانى كۆمه‌لگاي مه‌دەنى و مافى مرؤف و ريخراوه

هه‌مه‌سوار غه‌زير

دېه‌نيك له شانؤه‌رى نازاره‌كانى ژنيك

مه‌لودى ژن، ده‌نگ، پيشكه‌شكرا، نايه‌سه‌كه باس له ژنيك ده‌كات كه مي‌رده‌كه‌ى ژنى دووه‌ى هيناه‌وه به ته‌نيا جيه‌يشتوووه ئەمه‌وش كه رۆى له دايبوونى كه‌كه‌يه‌تى كه‌چى باوكى له‌وه‌ى نيه‌يه، ژنه‌كه به شيوه‌ى سه‌رد(گيزانه‌وه) باس له هه‌ندى لايه‌نى تايبه‌تى ژيانى خۆى و هاوسه‌ره‌كه‌ى ده‌كات و چه‌ند دياؤژيكيش رووبه‌رووى ئەو ژنه‌ چالاكوانه ده‌كات وه‌كه له‌سه‌ر شاشه‌ى ته‌له‌فزيون باس له مافه‌كانى ژن و په‌كسانى و پاراستنى ژيانى هاوسه‌رى ده‌كات و خويش رازپيوه كه بيه‌ت ژنى دووه‌ى پياويكى خاوه‌ن ژن و مال.

له لياكسى شيرزاد شه‌يه‌وه

ئا: مه‌سعودى مه‌لا هه‌مه‌ز

بۇ ئەو ژماره‌يه‌ش ئەو ده‌ليله ئەرشيفيه‌ى له لياكسى شيرزاد هه‌ييه‌يه‌وه كه‌وتۆته به‌ر ده‌ستمان، پيشانگاي هونه‌رمه‌ندانى كورد له ناوچه‌ى ئۆتۆنۆمى ده‌خه‌به‌ روو، كه ئەو پيشانگايه له ۱۹۸۷/۱۰ كراوه‌ته‌وه له ده‌ليلى چالاكيه‌كه‌دا به‌هه‌ردوو زمانى كوردى و عه‌ره‌بى نووسراوه.

له‌ژير چاودپىرى به‌ريز ئەميدارى گشتيى رۇشنپىرى و لاوان مامؤستا محه‌مه‌ده‌مىن محه‌مه‌د ئەحمه‌د.

پيشانگاي گشتيى هونه‌رمه‌ندانى كورد له ناوچه‌ى ئۆتۆنۆمى كوردستان ده‌كرېته‌وه.

له هۆلى ئەميدارىتي گشتيى - گۆره‌پانى ميديا كاتۆمىرى ۱۰ به‌يانى رېكه‌وتى ۱۹۸۷/۱۰

پنخۆشحالين به هاتنتان.

برعاية السيد الامين العام للثقافة

والشباب لمنطقة كردستان الاستاذ محمدامين محمد احمد يفتتح المعرض الشامل للفنانين الاكراد المنطقه كوردستان للحكم الذاتي. في قاعة الامانة العامة الجديدة/ ساحة ميديا في الساعة العاشرة من صباح ۱۹۸۷/۱۰ يسرنا حضوركم

دېه‌نيك له شانؤه‌رى نازاره‌كانى ژنيك

په گشتیاری

ناوره حمان مه معروف

عه ره ب ناوی خویان ئی هیئا!!

له میژ سهاله په تار دهردیکی کوشنده بو من
حه لاله و بز تار هه رام و بز من ره او شه رعییه
و بز تار نارهاو ناشه رعییه... به رژی پیگرتووین،
زیانکه لیککی له ته واری بواره کانی ژبان لنداوین،
زور که میش ناوری لندراوه ته وه، بز ته وهی به
خزدا بچینه وهی ئیدی بز خزمان به زیندووایی چال
بز خزمان هه لهنه کین و زیاتر په کسختی رهوتی
ژبان و روشنییری و پیشکه وتی کومه لگاوی پرسى
نه ته وایتی کوردی دریزه پینده یین، به دلناییه وه
ئه وهش زوری کات به به نامه و پلان و خشه بز
کیشان له به ردهم تاکی کوردی قوتکراوه ته وه، وک
ژه ریک زور به زیره کی و وریاییه وه دهیرژینه
دهمار و شوینه حساس و وروژینه ره کانی
جهسته و پیکهاته کی کومه لگاوی کوردی، هه میشه
له و پته وه چونه ته زوروی، که خالی بی هیزی
و له رژی ئیمه یه، به رایی هه مو انیش له میانه کی
هه ست و سوز وه، نه ناوه و فیکر نیچیره کی
خویان راو ده کن، به دیویکی دیگه ش دهوانین
بلین به توژینه وه هه لسه نکانده وه کاره کاپان
را ده پرتین، دروست ده زان له وهی مه به ستیانه
لیره وه به ره هه کاپان به پرشت و به هه مرینتر
ده بیت و خیراتر ناکام و نامانج ده پیکن. هه لیه ته
ده بی پنه بز خالیکی گریدراو به و بابه ته وه بینه
به ریاس، ئه ویش زور به جار له ریگه ی توژی
زوری نه زال و کلتوری داخراو دهر گایه کی
دیگه دینه زور وه، قوره که خسته ده کنه وه،
به وهی رهوشی روشنییری و ناوه ندی رووناکبیری
ده شوین.

ده گمهن ئه وانه ی بی سه مینه وه به ناشکراو بی
دوولی دست بده خوندنه وه وه رگیزی دهق
و کتیبیک، که له گه ل بیرکرنه وه ریچکه کی ژبان و
کلتور و ئایینی کورد په کنه گریته وه، ئه ویش به
مانایه نا، که بی به نامه هه له خزاو بان له پینا
ناو دهنگ خه له قهره کی کاریک بدات سه دهر سه
له گه ل واقع و زه مینه وه هزی کورد دزه نارسته و
نه شیواو بیت، نه گه رنا خه خوندنه وهی هه دهق و
هزرو کتیبیک کونج و بقه نیه و دهوانیت بز ان ئه
نوسه ره چزن بیرده کاته وه؟ ده وهی بلن چی؟
ئه وه تا عه ره بز په که مین جار و جور نه تی دایه
به رخ بز وه رگیزی په که م رومانی نوسه ریکی
ئیسرا ئیلی بز زمانی عه ره بی، رهنه سه ر ئیشه
و په شیوی و گفتوگو بینه و به رده کی زورش
به وای خزیبا بینه، به لام سه ره نه خه یه ری
عه ره بیش هزرو بیرکرنه وهی عاموس عوزی
که و ره روماننوسه یی عیبری ده خوندنه وه شاره زا
ده بیت.

له دایکوبوی ۱۹۲۹ ی قودسه وه له ناوه راستی
په نجا کانه وه خه ریکی نوسه یی رومان و چیرۆکه، نا
ئیسنا زیاتر له ۱۰۰ رومان و چند کومه له چیرۆکیکی
ئه وه بی بلاوکراوه ته وه، ئه و چهنه سالیکیشه بز
خه لاتنی تزییل کاندیدکراوه.

به ره وه په کریزی

رهنگم زهره پارتی نیم
چاو سه وزم په کییه تی نیم
ئیسلام ئیسلامی نیم
خوینم سووره خزم سوور نیم
چه پ نووسم به بیر چه پ نیم
بز هه مووان بی حورمه ت نیم
خزمه تکاری که سیان نیم
***
تارام و تیرو پوژسته م
په روه رده کی کورده جه سته م
پیشمه رگه که ی بیتواته م
په که م بنکه ی شو رشه که م
بز کوردستانه پیگه م
بوچی ده بی سه ر شو رکه م
بز دوژمنی نه وه که م
***

به هه رسی (۳۰) جوژنی قورن
به خوینی گشت شه هیدان
په کیته ی پارتی و گوران
له به غداو له هه نده ران
په کریز نه بن له دهنگدان
ده خرینه ده ریواو زیندان
وا و دیلاش له بز کوردان

باوکی نه مه (روژان عه بدوللا)
۲۰۱۰/۲/۲۹ رانیه

**رهگی
ته نیایی**

۱- به یانییه کی لای مه ولانا

له ئاویتته ی باخچه یه کدا که گولاو
شکاندبووی
ته ماشای گولیکی ده کرد
شه رم دایگرتبوو
بونی مندالی پهرت ببوو هه رچی
هه بوو
به بیرم دیتته وه: جی پیی مامزم له ناو
کیا
به و بونه دناسیییه وه.
له نه خشه ی ولاتا
هیچ شتیک نه مابوو دل خوش بکا
له شاره زور وه تیریان ده هاویش
سه ری تیره کان ژه هریان پیوه بوو
بونی که لاکی گرتبوو.
پاشایه کی له سلیمانیه وه
نامه ی هه ر شه ی نار دبوو
که که یشت له به رده م مه ولانا بوو به
کیروشک.
ئه و به یانییه له وییووم
شخیک ماریکی خستبووه
ناو پشتینی نوکه ریکه وه
له به رده می مه ولانا بوو به شه تله
ره یحانه ..
شام موگناتیس بوو تا سه مه رقه ندو
بوخارا
خانه ی دل پر بوو له گول
دوو بال شو ریبوو نه وه به به ژنی
ده کرانه وه که باسی رابردوو ده کرا
ئه و رابردوو کافور وه ش چاویکی
هه ر له باکووره
چییکه م له وهی بوو رام کردوو
به ره و داها توو
ده زانم من نه وهی سیزیفم

ناچارم هه رده بی ئه و به رده هه لیگرم
ئه و به رده ش ناچاره غلور بیتته وه.
له باخچه یه کدا، ئه و پیاووم پیشتر
دیووو
گولیکی ده لاوانده وه: ئیره ده که م به
مالی خزم!
یا ده بیتته گور
تا هه تایی ده بیه هاوسنی په پوله.
هه ر هیتده ی ناوکی خو خیکی لی
مابوو وه
خانه ی ته نیایی سوو تابوو
دنیایی لی ببوو به باخچه
مرژی لی ببوو به گول
به ه... له و دله
ئه و هه موو ئاگره ی گرتوو وه ویران
نه بووه.
ئهری که ی بوو مه ولانا خالیدی
نه قشبه ندی
دهر په ریترا؟
که ی راونرا؟ ده لئی ئیستایه.
خودایه! ونم ده کوژی؟ له چ خاک و
مه لکه که تیک ده منیزی؟
به ناوی منه وه جوگه خویتی پیدا
دروا
سو پای سه له فی تووندره و به پشتینی
ته قینه وه
له بازگه کاندانا ناوی من ده هینن
من له کوئی و ئه و سه رسه ری بازانه
له کوئی؟
خودا که ویستی حوکی عالم بکا
ته ماشای دلی منی کرد
هه ر هیتده ی په رده موو چه یه کی
ده کیشا
به و په رده موو چه یه نووسیم: مه ولانای
ئه وان نیم!
له شه ری مندا: مه ر و گورگ پیکه وه
ئاو ده خونه وه
که س ری له مارمیلکه ش ناگرئ
هه موو پیکه وه له کاروانیکدا
نه پنی قافله: له ته نانیکه
هه موومان ده یگرین به ده سته وه
دانه دانه ره شکه ی شه ویکی
شاره زور
ده بریسکینه وه له ناویدا .

ته رمی ئه و شه وه به گالیسه
ده گوازینه وه
بز کوئی بجم ئه و ناووم پیوه
نووساوه
ئه و خه ونه هه ر ماوه.
من له وییووم که ته ماشای ئه و
شه وهی ده کرد
کتیبی ئه و شه وهی ده خوینده وه
ئیسنا که ئه و شه وه دوور که وتوته وه
مه ولانا به زه بی به دوژمنه کانیشی
دیتته وه.

۲- نیواریه کی لای مایاکوفسکی

رابردوو سیسببوو که گیر فاندیا
مه رگ که مه بوو که گه ل هه ور
ده یه یان بوو:
کئی زووتر بیاری.
که این که وتبووه نیوانی ئه و و
موسکر
هه مووی پر کرده وه
به شیعه ری
دلی بالده ییک لاله نه پیدا
ستایشی جریوه کانی ده کرد
چه شه یگمچوون
هه ردوکیان
بی منته هه سه ر شه قام پیاسه ی
ده کرد
دهستی نه ناو دهستی شو رشا بوو
شیعه پیر نه ده بوو نه وه
رووسیا به و هه موو سه رکیشییه وه
جوان بوو
مه رگیش به مایاکوفسکییه وه.
ه دیوانی: دلم هه و جوژه شویتانه یه

۳- شه ویکی لای میر

نیل دشا شه یه کی له به ره و
دهر گوانی
بینایه کی چه ند نه ومه
هه ژاره کانی دنیا هه موو له و بینایه
ده ژین.
ئه هرام دلی خودایه
که وتوته سه ر زه وی
مردن مؤمیا کرایه

شیعه ری: دشا عه بدوللا

میری که به ئامانگ نه گه یشتوو
که شتییه که ی کون کون بووه
له مانشیستی روژنامه یه که
خوینده وه:
گولی نازادی
که سه ری دهر هیئا نا پرسن:
ئیره ولاته
یا دهر به ده ری
"کوردستان کرمی ئاوریشم بوو
ریی سه ره خزیی به هه ودا ده چنی
.....
ئه و شیوازه چییه که ده قیک به
زیندوی
ده هیلتته وه
زه من وردوخاش ده کاو ده یکا به
کل
مافی ئه وه ش ددا به داها توو
رابردوو خانه نشین نه کا؟
بیر له ئامانجی میریک ده که مه وه
نانیکی ره قه لاتوو بوو له سه ر خوان
ئیسنا نه میر لیره یه نه روژنامه که ی
شتیک ماوه مؤمیا کراوه:
ئامانجه که ی!
تییینی: ره قیق حیلمی، جه لادت به درخان به
میری به نامانج نه گه یشتوو وه سکر دووه.

Abdullah, Seyfeddîn Botî nasrav (Zeynuddîn) ve hatiye çekirin. û Tirba Mem û Zîn ji navdeye.

- tMedresa Sor: Di sala 1508 an de bi hela Emîrê Azîzên Cizîrê yê duyem: Şeref Bin Emîr Bedreddîn Bin Emîr 1. min Şeref Bin Emîr Alî beg Bin Mesduddîn (xan Şeref) ve hatiye çekirin. Tirba Şex Ahmed El Cizîrî (Melaye Cizîrî) jî tedeye.
- tMizgefta Nûh Pêxember: Yekem car navê (Ketennur) dihat nasîn. Gufî ya bi nave Enîgah, Yahûdiya bi navê Eyyun Hirîstiyana ji bi navê (Ebunaldaniş) dihat nasîn. û di hatina İslamê re bi navê Mizgefta Nuh Nebî tê nasîn. Tirba kurê Hz. Nuh û jina ji li tédene.
- tMizgefta Mezin: Di dema hakimê Zengî Sencerşah Bin Gazî Bin Mevdud Bin Zengî, di salên (1153-1208) de, bi hela Ebul-iz İsmail Bin Rezzaz El-Cezerî ve hatiye çekirin. Berê kilisê bû, lê hatina İslamê re (639) kirin mizgeft.
- tSûrhên Cizîrê :

Piştî sêda Çînê û sûra Amedê, di Çinanê de rêza sêyemîn deye. û ji hela împaratoriya Gufî ya ve pêşî zayîne 4000 hezar sala hatiye çekirin.

• tMedreset-us Suleymaniye (Mizgefta Şex Muhammed Nûrî): Di sala 1573-1583 an de bi hela Emîrê Cizîrê Azîzân beg Muhammed İbn Emîr Şah Alî beg, Bin Emîr Bedreddîn ve hatiye çekirin.

• tMedreset-ul Mecdîyye (Mizgefta Şex Seyda): Bi hela Emîr Mecdudînn İbn Avdilêzîz İbn Suleyman El-Botî ve hatiye çekirin.

• tMizgefta Mîrekan: Bi hela Mîr Emîr Bedreddîn İbn İsa İbn Mecdudînn ve hatiye çekirin.

• tMizgefta Seyîdan: Di sala 1545 an de bi hela Begên Azîziyan ve hatiye çekirin.

• tMescidî Ulya (Mizgefta Bilind): Di sala 1660 an de bi hela Begên Azîziyan ve hatiye çekirin.

• tMûzêxana Cizîrê: Ji hela şarederiya bajarê Cizîrê ê Kevin Haci Dursun ve û di sala 1917 an de çekiriye û li niha li mûzexanê nezi 483 eser tédene.

• tQerargeha Alaya Hemidiyê: Ji hela ser lîşkerî Alaya Kurd ya Hemidiyê û serokêşîra Mîran Mustafa paşa wek (Misto-î Mîrî) tê nasin ve di sala 1897 an de sê qet hatiye avakirin û wek Qonaxa Hikûmetê jî hatiye bi karanîn.

• tGermava Belkisê (Germava Toraniyê)

• tGermava Xêste

• tXirbeyên Finikê

• tMezela Mem û Zîn

• tÇiyayê Cûdî

• tGoristana Asrî

• tGundê Şaxê

• tXirbeyên Babîlê

• tXirbeyên Dera

• tXirbeyên Nêrdûş

• tXirbeyên Qasrikê

• tXirbeyên Hewler

7. Cihên navdar ên Cizîrê

- tMala Üsfê Katib
- tQesra Mehmet Axa
- tMala Ensariya
- tKahniya Sitya Nefis
- tCisrul (Yar û Yar)
- tPira Deştê.
- tPira Cûdeyt
- tAşên Cûdeyt
- tPira Bafid-Yafes
- tPira Baqarta
- tXirabajarê Mizgeftogê

- tXirabajarê Kêre
- tMezela Ebul-iz
- tMezela Şex Abdurahmanî Velî
- tMezela Şêxê bê serî
- tMezela Xayînn

8. Navdarên bajêr

- tİsmail Ebûliz el-Cizîrî :1153-1233-
- tŞex Ahmed El-Cezerî (Melaye Cizîrî): 1570-1640-
- tMîr Bedirxan Beg: 1802-1870/1868
- tİbnul esîr Mecdudînn Ebussadet el Mubarek bin Muhammed el-Cezerî: 1149-1210-
- tİbnul esîr İzzeddîn Ebul Hasan Alî bin Muhammed el-Cezerî: 1160-1233-
- tİbnul esîr Ziyaeddîn Ebul Fetih Neşrellah bin Muhammed el-Cezerî: 1163-1289-
- tİbnul Cezerî Ebul Hayrî Şemseddin Muhammed B. Muhammed B. Alî B. Yusuf el-Cezerî: 1350-1429-
- tMîr Azîzân
- tFeqiyê Têyran
- tŞêxê bê serî
- tMem û Zîn
- tUlux Beg û Cezerî: 1409
- tKamuran Alî Bedirxan: 1895-
- tMîr Celadet Alî Bedirxan: 1893-1951-
- tAhmed Sureyya Alî Bedirxan: 1883
- tEmîn Alî Bedirxan:
- tM. Salih Bedirxan: 1873-
- tMithad Bedirxan
- tRewşan Bedirxan: 1909-1992
- tAlî Bedirxan
- tCemşîd Bedirxan:
- tLeyla Bedirxan: 1908-
- tMella Abdulsalam Naci: 1878-
- tEbu Tahir İbrahîm bin Muhammed el-Cezerî: 1123-
- tEbul Kasim Omer bin Muhammed el-Cezerî: 1165
- tEbu Alî Musenna bin İsa hîlal et Temimî (Bazîbdali)
- tEbu Yela Ahmet bin Alî bin Musenna (Bazîbdali)
- tAhmed el Bûserî: 1095-1170
- tMuhammed bin Alî Mîhran: -1150-1151/
- tMeymun bin Mîhran
- tSadreddin bin Mevhub Cezerî: -1276
- tYusuf el Cezerî
- tAlî bin Hattab el Cezerî
- tŞeddad İbn İbrahîm el Cezerî: Sadşala 12 de.
- tHuseyîn İbn Davud el Findikî: -1073-1080/

- t Alî Findikî: 1309.h-1968
- tMelle Ahmed Zivingî: 1331.h-1981
- tProf. Dr. Mella Remazan Botî: 1929-
- tŞex Said Merhum: 1872-1916-73/
- tMuhammed Kadri: 1902-1961
- tMuhammed Saîd Seyda: 1893-1968-
- tMehmud Bilgê: 1904-1974
- tAbdurrahim Yaşîm: 1894-1956
- tAbdurrahman Erzên (Findikî) 1931-
- tİbrahîm Salman (Gondik): 1884-1962
- tM. Nurullah Seyda: 1949-1985
- tAhmed Morîs
- tSahib Varol: 1923-1983-
- tSiraç Ataç: 1930-1983-
- tAbdulkerîm Ozervarî: 1932-
- tH. Muhammed Selîm: 1897-1947-

9. Dengbêjên Cizîrê

- tMihemed Arîf Cizrawî (Bilbilê Kurdistanê): Di sala 1912-1986 an de jiyayê û Tirba wî li Duhokê ye.
- tHesenê Cizîrî: li Zaxo hatiye verşartin.
- tSeidê Hemo Cizîrî: 1924-
- tAşîk Selimê Ciziri
- tFadilê Cizîrî
- tNesim Ciziri
- tEvdilezîzê Cizîrî
- tMeryem Xan
- tAyşe Şan
- tAbdu alane Ciziri
- tMesut Ciziri
- tAşîk Alî Cizîrî (Aliyê Firamez): 1940-1977-
- tAhmede Alane
- tMahsun Ciziri
- tKocer Ciziri
- tHeme Cemile Ciziri
- tCemile Tehlo
- tZuheyr Yardimci
- tAsker Cizîrî
- tAliyê Mistafa
- tDindar Cizîrî
- tMesut Yardimci
- tLokman Tuncer
- tBengin Cizîrî
- tEyup Satıcı
- tDerweş Madsor
- tNureddinî Kereng
- tAdnan Nantu
- tSeid Uxun
- tMihemedê Pîrê
- tMehmut Guzelses
- tPeşeng Pabu
- tMehmidê Cemîl
- tAslan Aşut
- tŞerîf Firamez
- tNureddîn Cizîrî
- tEmîn Evsanses
- tHaci Şulan

- tHemîdê Cemîl Tehlu
- tBeşîr Cizîrî
- tRamazan Cizîrî
- tHaci Cizîrî
- tSuphî Tehlu
- tCuma Cizîrî

10. Dengbêjên PAYIZUKA

- tHaci Hesenê Zivingokî
- tHaci Alî Dêrşewî
- tMihemedê İsfê Hesen
- tMihemedê Aliyê Yehya
- tAlî Şêx Hadî
- tFadil Egul
- tXelîlê Goyî
- tEvdilayê Goyî

11. ZIRNEBÊJÊN CIZÎRÊ

- tSeferê Silêman
- tMiradê Sefer
- tTehloyê Mirad
- tGuriyê Tehlo
- tCemîlê Gwurî
- tMihemedê Cemîl Tehlo
- tAbdê Ehmedê Elanê
- tEhmedê Elanê
- tHejal Ehmedê Elanê
- tSabriyê Ehmedê Elanê
- tMihemed Selimê Sebrî
- tMihê Hemoyê Botû
- tEhmedê Hemoyê Botû

12. DUHULKUTÊN CIZÎRÊ

- tToriyê Tehlo
- tRamazanê Tehlo
- tHasanê Tehlo
- tBeşîrê Elanê
- tHasanê Gwurî
- tHalîdê Cemîl
- tBeşîrê Sebrî
- tHalîl Exitmiş
- tBrahîmê Helîl
- tHamdiyê Cemîl
- tKoçer Mihemed
- tFarukê Mihemed

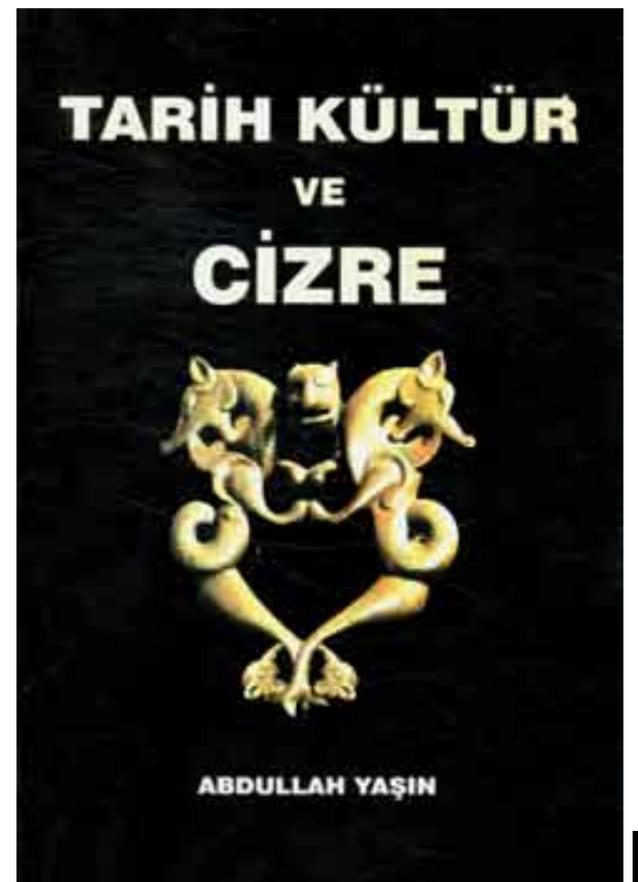
13. Çand û Hûnera Cizîrê

- 13.1. Zer û Ziv
- tZincîra Zêr
- tGuhar
- tTetremê
- tSemek
- tGergahar
- tXalxal
- tNavserk
- tHicol
- tSerkezî
- tCeynikê zêr
- tTasazêr
- tGustil
- tTasazîv
- tHeyase
- tHebê zêr
- tTuya
- tGerdaniya mirarî
- tXizem
- tSêkuç
- 13.2. Kilîm (Ber-Tejîk)
- tSicade

- tÇanta û Ciwal
- tTêr
- tTêrik
- 13.3. Selik
- tSelika Kûr
- tMelkep
- tSelikananî (Zilik)
- tQaltik
- tSelka destî
- tTebaşîr
- tLandan
- tSelka mêşa (Botik)
- tSelka kefçika
- 13.4. Cil û Berg
- tŞal û Şapik
- tÇaket
- tFermanî
- tŞalwar
- tFîstan (xiftan)
- tEşlik
- tLibade
- tEşlikê Pembu
- tKufî
- tKiras
- tKiras Kurtik
- tBin Kiras
- tHeval Kiras
- tDerpê
- tGorên Zivistanê
- tGorên Hawînê
- 13.5. Curên Şal û Şapika
- tTiyarî
- tBirkeyî
- tBekirbegî
- tSemekok
- tPeşmekok
- tDirelî
- tMinevî
- tMalk
- tQurî
- tDep
- tŞeh
- tMetitik
- tÇokik
- tDewaşîk
- tGur
- tŞivik
- tMehkok
- tSing
- tNewî
- tAvger
- tDarêşikayî
- tŞunik
- tText
- tSpîne
- tCiris
- tCuç
- tDolap
- tNazoq
- tSerbist
- tTeşî
- tArzing
- tMasore
- tDarkêşehî
- tDarkêşehugir
- tMêhkwut
- 13.7. Lêdana Amûrên Mûzikê
- tSaz
- tNey

- tDevûl
- tZurnê
- tDef
- tDerfik
- tErbanê
- tTembûr
- tKemaçê
- 13.8. Curên Meqamên Mûzikê
- tPeyzok
- tStran
- tLawik
- tSerêlî
- tQesîde
- tBeste
- tBêlîte
- tBulg
- 13.9. Curên Listina Dawetê
- tDigavî
- tSêgavî
- tCehde
- tŞexanî
- tBablekan
- tSincanî
- tLorkê
- tKulingî
- 13.10. Xwarinên nav û bang
- tParêv
- tMehîr
- tMaşîk
- tKutilik
- tSerbidew
- tMexmilatik
- tFireydin
- tKatkidîfsî
- tPerde pîlav
- tKûlîçe
- tOrkê heşandî
- tSer û pê
- tDolma (êpirax)
- 13.11. Curên Fikiyan
- tHinarê (Hewler û Şaxê)
- tGindurê Hoser
- tZebeşê Nêhrîp û Cibir
- tHêjîrê Bênatî
- 13.12. Gotinên Bav û Kala
- tJehir ji ferxkê mara xilas nabê.
- tGîskê giro dice sere rû.
- tMer dimirê nave vî dimîne.
- tCihe xencerê baş dibê, lê cihe xabera baş nabê.
- tYê birincê bixwê, vê xencera li xwê bigrê.

Dema tê gotin; Cizîra Botan, Berxwedan û Serhildanên Mîrên Bedirxanan tê bîra mirov. Nexş û goristana Asrî ya malawaniya hezaran qehramanên nav û bang dike tîne bîra mirov. Warê evînen cihe Mem û Zînê û Birca Belek tê bîra mirov. Belê, dîroka Cizîra Botan wekî dîroka mirovahiyê ye. Ji ber vê yekê divê avahiyên wê yên dîrokî ben parastin û bigihên pêşerojê.

Cizîra Botan

Azad
Rojhilad

Cizîr navçeyekî girêdayî bajarê Şirnexê ye. Bi navê Cizîra Botan jî tê

naskirin.

1. Erdnîgarî û Sînorên Bajêr

Bajar, di nav paralelên 42° 54' û 40° 59' bakûr û merîdyenên 38° 34' û 37° 22' Rojhilat de cih digire. Li Rojhilad bi Silopî ve, li Bakur bi Gundik ve, li Başûr bi Dêrikê ve li Rojava jî bi Hezexê ve tê girêdan. Li gor sala 2008 an daniştwanên naven da bajarê Cizîrê, 92.857 hatiyê destnîşan kirin.

2. Dîrok

Cizîr-Cizîra Botan, ji aliyê pêxember Nûh ve hatiyê avakirin her weha li gor dîrokas û dîroka îslamê, tê gotin ku bajarê diwemîn yê ku hatiyê avakirin piştî tofanê Hz. Nûh bajarê Cizîrê bû, dîsa li gor vekolera di bêjin ku gora pêxember Nûh di Cizîrê de ye û ji ber ku sûrhên Cizîrê wekî gemiyekî hatine danan. Di derbarê dîroka Mezopotamiya pirtûka herî Kevin ya Herodote, dîsa pirtûka bi navê 'vejîna deh hezaran' e. Her wiha di hemu pirtûkên olî de behsa Mezopotamiya tê kirin. Li gora vekolînan jî tê gotin ku Cizîr bajarî herî kevnar e.

Li gora olan hatiyê gotin ku piştî Adem û Hewa tofana herî mezin ya demê pêxember Nûh bû, ji ber ku piştî vê tofanê mirov neman li ser rûye êrde, tenê bi Hz. Nûh re heşt kes ji tofanê rizgar bûne û ew ji di gemiya Hz. Nûh pêxember debûn. Dema ku mirov di bêje tofanê, tê wateya ku gemiya Hz. Nûh, li dîrokê tekes kiriye ku li serê çiyayê Cudî rawestiya ye tê naskirin û ji lew ma jî çiyayê Cudî weke çiyayê zêdebûna hijmara mirovan ji nû ve tê naskirin.

Li gora Nivîskarê pirtûka bi navê 'Bi Hemû Aliyên Xwe ve Cizîr (Bütün Yönleriyle Cizre)' Evdila Yaşîn, ku li ser dîroka Cizîrê lêkolînen wî hene, diyar dike ku Cizîr

duwemîn bajare ku li Mezopotamiya hatiyê ava kirin. Alfred Flobil yê ku xelkê Puerto Ricoyê ye, di sala 1953-1954- de di encama vekolîna xwe ya ku li Tepê Reş kirî, tabloyek dît û li ser vî tabloyî nexşeya Cizîrê ya wê Heremê hat bû neqîş kirin, di nivê nexşê de rojek û di bin de wêneyê dût şêran, rûyê her dût şêran li hev bû û li ser jî nivîsên bizmarî hebûn û li gor vekolîna pisporên nivîsa bizmarî hate gotin ku: Navê Cizîrê yê wê demê (Gerzu bakart) bû û hijmara daniştwanê wê 1.850.000 bû.

Dîsa 4000 sal peşî zayinê, di dema Gutîyan de jî, ji Cizîrê re di gotin. (Gerzu bakartda) ev nav ji aliyê dîroknasan ve ji hatiyê pêjrandin, dîsa li gor dîroknasê mezin İbn Alesîr, ji di bêje ku di qonaxa Persîyan de jî Cizîrê re di gotin Gazarta û Bazîbda.

Dîsa Derheqê Fermanrewayên Cizîrê de ku ji wan re (Boxî-boxto) jî tê gotin. Ev jî dibin sê şax; Li gor gotin û nivîsandinên dîroknasan êşkere û zelale, Binemala Mîrên Cizîrê Botan digihîjn Xalidê Kurê Welîd a pêyabilind û eshabeyên Pêxember. Navê yekem bav û bapîrê wan ê ku cara yekem li ser textê fermanrewatiya Cizîrê rûniştiye, Suleymanê kurê

kurdistanê re bûne mînak û xwedî pêyakî bilindtir û serkevtîrin. Bajarê Cizîrê di sala 17 de (639 ê zayîne) de, di dema Xelîfê Êmer de Ebu Musayê Êşer û Saîd Kurê Osman Bêşer, Cizîrê tê girtin. Kelha Cizîrê, ji eserê Êmerê Kurê Êvdilezîz e. û heştêmîn xelîfeyê Emewiyane. Kelha bajarê Cizîrê, ji li ser çemê diclê ye. û dema av bilind dibe, ava çem dibe dût qet û hem kelh û hem jî bajar her dût milan ve tene girtin. Ji bûna ve xelk jê re Cizîr dibêjin.

Di qonaxa Ebasiyan de Cizîr gelek sût gihandiyê Ebasiyan û bi taybet mîrê wê demê ku hakimê Cizîrê bû, mîr Êvdilezîz îzafetin ku wî jî nav lê kir. (Cezîret ibn Omer).

Di sala 1956 peykerek li Cizîrê hate dîtin û gotin ev peykere, peykerê Boda ye, ev peykerê ku hate dîtin ji hela qaçaqçiya ve hat bu dîtin û wan jî ew peyker firotin.

Lê li gor Êvdila Yaşîn ew peykerê ku birbûne Êmerîka, li ser bigihê ku peykerê Bodaye tekes kir ku ew heykel ne yê Bodaye her wisa piştî li ser vî heykelê ku niha di mozexana kilasîkên cihanê de dimîne hatiyê nivîsandin peykerê serokekî ne nas yê mezopotamiya. Li milekî din û piştî ku Şçomokle yê vekoler kevirê vî peykerî di sala 1975

Evdila begê û binemala wa digihejê Begên Ezîdiyan Şerefxan, Mansurxan. İsmailxan, Mistefaxan, Evd ila beg û Seyfedîn begê. Mîr Bedîrxan, neh saliya xwe de tê ser text û bi alîkariya Şexhulîslamê Mella Abdülquddusî û serokerkêne Artêşa Tahîrê Mehmo û berpirsiya rê aburî û karê nawxwe Efendî Axa û Ser lêşkerî suvariya Hemîd Axa ye Eruhî ve di hata meşandin. Dîsa di sala 1837 an de Mîr Bedîrxan 20 hezar ciwanên cengwar ye kurda pêkdihat beşdarî şerê navbera Osmanîya û Rusa dibe û dibe sedema serkeftina osmaniya. Mîr Bedîrxan, tevahiya eşîretên kurdistanê li hev tine û peymanekî bi navê (peymana pîroz) diçekê, her wiha ji wan re civakî û aburî reforma diçekê û Cizîra Botan dixê cihekî serbuxwe û ser navê xwe xûdba dide xwendin û pera û zera çedîkê û gurubêkî ciwanên kurd jî, ji buna xwendina zaniyêhê direkê ewrupa û Cizîra Botan dixê cihekî aram û mînak. Hê Cizîra Botan wek Wilatê Mîr Bedîrxan tê nasîn. Dîsa di sala 1847 an de Mîr Bedîrxan, ji ber erîşên osmaniya dişkê û xwe vedikişîne kelha Hewrêx. Lê piştî demekî neçar dimîne û teslimî osmaniya dibe û tê surgun kirin. Cizîra Botan, ji hela osmaniya ve tê xirab kirin

niha de ji dût dibistanên mezin, sê minarên bilind û dût pir mane û tene dîtin. Her wisa sût û kelhên kevin ku hîna ciwanîya xwe di parêzin û weke cihên zivistana leşker bi kar tînin li ber çavane û rawestiyan. Her wisa tiştê ku heta niha maye û navê wan li ser zimanê her kurdekiye û mezelen Mem û Zîn e û Bekoyê awan dimînin. Li milekî din bajarê Cezîrê bajarekî çandiye û ji nava wê çanda kurdî derketiye û belav bûye û heta roja meya îro hatiyê û her wextî rûştiya Cizîrê û bajarê Cizîrê bûye. Kaniya helbesta kurdî û helbestvanê kurd yê navdar û mezin ku heta niha kurd li ser rêça helbesta wî diçin û gelek sût jê tê girtin di warê wêje û helbesta de Şêx Ahmedê Cizîriye ku helbestvanê herî navdar ê kurde. Melayê Cizîrî.

3. Melayê Cizîrî

Navê wî Şêx Ehmed e, hem jî bi nasnavê (Nîşanî) di hin helbestên xwe de diyar kiriye. Bi wateya (Nîşan) angoyê ew wek meral bû ji tîrên evîn û hezkirinê re. Navê bavê wî Şêx Mihemed e bi koka xwe ji eşîra Bextiyan e di herêma Botan de.

4. Birca Belek

Yek ji navdartîrîn û girîngtirîn cihe Kurdan Birca Belek e. Di serdema Bedîrxaniyan

de jî dom kir. Demekî dirêj leşkerên Tabûra Hidûd ya li Cizîrê di kela Cizîrê û Birca Belek de ma. Piştî kurdan Şaredarî bi dest xist her xwest ku leşker Kela Cizîrê û Birca Belek jî di navdeye vala bikin û deriyên bircê ji bo gel bête vekirin û ev der bibe naven da Çandê.

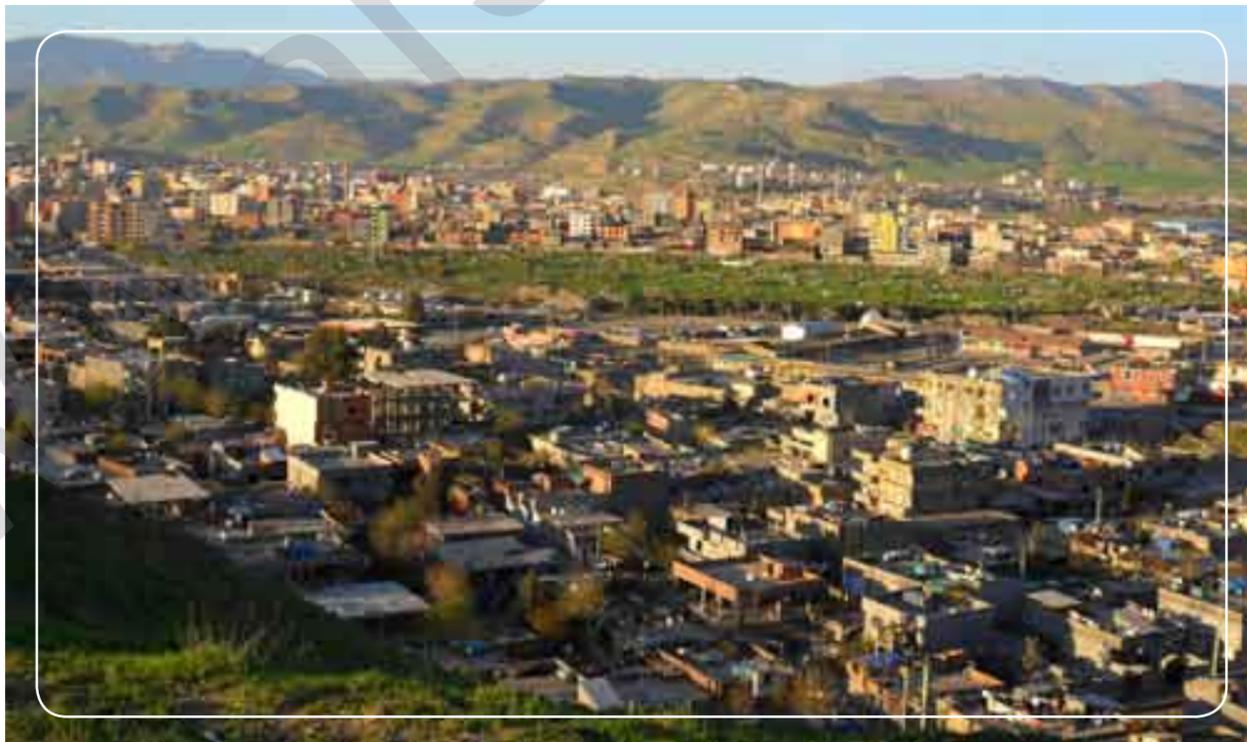
Şaredariya Cizîrê mijar bir dadgehê û di dawiyê de biryar hate girtin ku leşkerî ji bircê vekişe. Di dawiyê de leşker ji bircê vekişyan. Niha kela Cizîrê û Birca Belek deştê Şaredariya Cizîrê û Idareya Taybet a Bajarê Şirnex deye. Dîroka avakirina kela Cizîrê û Birca Belek di gihêje serdemê Imperatoriya Gutî a 4000 sal peşî Zayinê. Di serdemê Imperatoriya Sasanî yan de bi serokatîya Erdeşêr Babekyan 241226- an berî zayinê, hatiyê restorekirin. Di sala 1596'an de Mîrê Azizan ê Cizîrê, Şeref bîn Muhammed bîn xanabdal ve Birca Belek û şaneşin di hewşa wê kela tê avakirin. Birca Belek, di geşbûna xwe de, ji 366 odayan pêk dihat. Dîsa tê gotin ku ji dema xelayê ya ji ber kûliya, ji ber ku bi saya qazan gelê Cizîrê azad buye û ji bu ku qaz helinê xwe tede çekin hatiyê avakirin û ji ber we jî kevrên sipî û reş hatinê bi karandin. Dûre avahiya Serleşkeriya Alaya Hemîdiye li wê derê bûn. mezelen Mem û Zînê ji li wê derê be. Li nav keleyê deriyê bi şêr e. Birca Belek û Kela li ber Çemê Dîcleyê bi her awayê xwe ciheke çandeye.

5. Goristana Asrî

Nivîskarê pirtûka 'Bi Hemû Aliyên Xwe Cizîr (Bütün Yönleriyle Cizre)' Evdila Yaşîn, ku li ser dîroka Cizîrê lêkolînen wî hene, diyar kir ku defîne û kelişkên li goristanê, ji du merhaleyan pêk hatine. Yaşîn, wiha got: "Di navbera salên 1260 û 1850'yî de gorên aydî Begîya Azizan a Cizîrê, ji sala 1857'an heta serdema damezirandina Komarê jî gorên din hatine çêkirin. Piraniya kelişkan, aydî Cizîrê û hunera nexşên kurd in." Welatiyên li derdora Goristana Asrî dijîn, idia kir ku kelişkên dîrokî yên 400-500 saleyî, tèn dizîn û wek koleksiyona taybet, li metropolitan tèn firotan.

6. Cihên dîrokî

• tKela Cizîrê :Yekê car Demên împaratoriya Gutî ya de peşî zayinê 4000 hezar sala hatiyê çêkirin. û 366 oda pêkdihat û di demên împaratoriya Meda de jî hatiyê restorekirin.
• tMizgefta Mîr Abdal: Di sala 1437 an de, bi hela Emîr Abdal ibnî

Xalid tê naskirin. Ola Êzidi yê parastine û bi hatina îslamê re jî ola îslamê hatiyê pêjrandin û bi encama ve ji Cizîrê gelek mizgeft û medrese hatine avakirin. Bi nave eşîreta Boxtî-Botî angoyê (Botan) hatine naskirin. Eşîra Botan di kolanên şer de, hewar û cengê de, bi merxasiyên xwe ji hemu eşîretên

kevrên vî peykerî xisine di bin nekolînê û bi riya Kerbûnê, jiyana vî peykerê derxistiye û di domahiyê de gotiye ku jiyana vî kevirî di digihe jê 45 sal peşî zayinê. Di sala 1821 an di dema Mîr Bedîrxan beg de Cizîrê sancaq bu û li girdayî Amedê (Diyarbakir) bu. Mîr Bedîrxan beg, kurê

û talankirin. Mîr Bedîrxan, di sala 1868 an de li Şama paytexta Suriyê diçe ser dilovaniya xwe. Piştî dema ku Cizîr weku bajar pêş ketiye êdî bi navê Cizîra Botan hatiyê naskirin, wate warê botaniyan. Bi belavbûna îslamê ji di cizîrê de êdî nezi 360 mizgeft hatine ava kirin û di dema me ya

de Birca Belek yek ji parçeyekê herî girîng a navenda Bedîrxaniyan bû. Di sala 1847'an de bi tîkçûna serhildana Bedîrxan û bi surgûn kirina wî re, Birca Belek kete destê İmparatoriya Osmanîyan. Osmanî wê demê leşkerên xwe di Bircê de bi cih kirin û ev yek di serdema Komarê

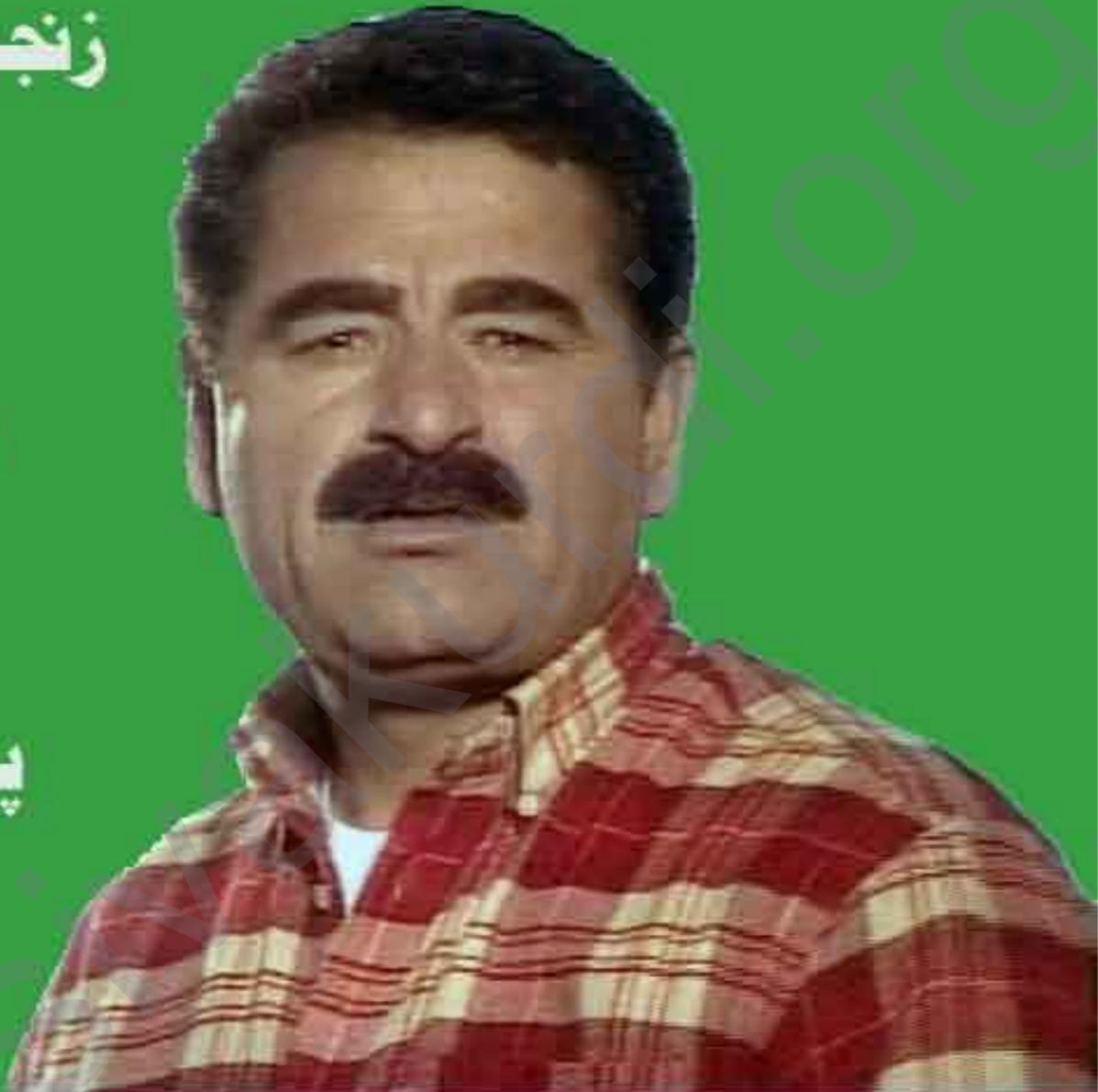
TV گهلی کوردستان که نالی ههولیر

زنجیره‌ی دۆبلاژکراوی
کوردی

فورات

پیشکەش دەکات

بەم زوانە

بۆ ریکلام کردن له که نالی ههولیری ته له فزیونی

0750 430 4006 گهلی کوردستان په یوهندی بکهن به

به درخان یه کم ههفته نامه‌ی نههلی ئازاده، دواى راپه‌رین ژماره سفرى له ۲۲/۱۰/۲۰۰۰ له سلیمانی ده‌چووه و هه‌موو ۸ و ۲۲ى مانگیگ ده‌زگای چاپ و بلاوکردنه‌وه‌ی به‌درخان له باشووری کوردستان ده‌ریده‌کات

ناونیشان:

کوردستان، ههولیر، شه‌قامی ئاراس، باله‌خانه‌ی سه‌رداری

نۆرمال: ۰۶۷۹ ۶۶ ۲۵۱ ۹۶۴ +
مۆبایل: ۰۵۸۷۸ ۴۵۵ ۷۵۰ ۹۶۴ +

- راونیژکاری زمانه‌وانی: د.وریا عومەر نه‌مین
- راونیژکاری رووناکییری: د. ئازاد حه‌مه شه‌ریف
- راونیژکاری کلتووری: د. ئیسماعیل محه‌مه‌د قه‌رده‌اغی
- راونیژکاری میژوو: د. محه‌مه‌د عه‌بلوئلا کاکه‌سوور
- راونیژکاری هونه‌ری: محه‌مه‌د زاده
- راونیژکاری یاسایی: پارێزەر حوسه‌مه‌ددین یاسین سه‌رداری

- خاوه‌ن ئیمتیازو به‌ریوه‌به‌ری به‌رپرس: حه‌مید نه‌بو به‌کر به‌درخان (۰۷۵۰۴۵۵۵۸۷۸)
- به‌ریوه‌به‌ری نووسین: عه‌بلوئله‌حمان مه‌عروف (۰۷۵۰۴۶۲۸۵۴۱)
- ستافی کارا: کازم عومەر ده‌باغ، هه‌مین جه‌میل، هه‌رواز محه‌مه‌د، محه‌مه‌د فه‌تاح، مه‌سه‌ودی مه‌لا هه‌مزه.
- نه‌خشه‌ساز: ئاسۆ حه‌سه‌ن نه‌حمه‌د (۰۷۵۰۴۴۷۱۸۲۱)
- به‌شکی کۆمپووتەر: نه‌یوب یوسف نه‌بو به‌کر

به‌درخان
Bedirxan

www.bedrxan.net
www.bedrxan.com
bedrxan@yahoo.com

■ سه‌رپه‌رشتیاری سایت: فه‌ره‌اد باپیر - نه‌ئمانیا